

brudet

STUDII TEOLOGICE

1-2

REVISTA INSTITUTELOR TEOLOGICE
DIN PATRIARHIA ROMINĂ

SERIA II-a - ANUL XVI Nr. 1-2

IANUARIE - FEBRUARIE 1964

STUDII TEOLOGICE

REVISTA INSTITUTELOR TEOLOGICE UNIVERSITARE
DIN PATRIARHIA ROMINA

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXA
INTR. PATRIARHIEI Nr. 9, RAIONUL N. BALCESCU, BUCUREȘTI

COMITETUL DE REDACȚIE

PREȘEDINTE:

P. F. JUSTINIAN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

MEMBRI:

P. C. Diac. N. I. NICOLAESCU, Rectorul Institutului
Teologic de grad Universitar din București

P. C. Pr. SOFRON VLAD, Rectorul Institutului Teologic
de grad Universitar din Sibiu

P. C. Pr. IOAN G. COMAN, Profesor la Institutul Teo-
logic de grad Universitar din București

P. C. Pr. GRIGORIE T. MARCU, Profesor la Institutul
Teologic de grad Universitar din Sibiu

REDACTOR RESPONSABIL:

P. C. Pr. IOAN GAGIU, Directorul Administrației Patriarhale

COLABORATORI

Înalt Prea Sfințiii Mitropoliți și Prea Sfințiii Episcopi ; Prea
Cucernicii Preoți Profesori de la Institutele Teologice Univer-
sitare, candidații la titlul de magistru și doctor în teologie,
studenții Institutelor Teologice și Prea Cucernicii Preoți

STUDII TEOLOGICE

REVISTA INSTITUTELOR
TEOLOGICE DIN
PATRIARHIA ROMÂNĂ

C U P R I N S U L

Conferențiar NICOLAE LUNGU,
Preot Profesor ENE BRANIȘTE,

Pr. Prof. GRIGORE COSTEA

Cântări din slujbele Sfințelor Tai-
ne și ale Ierurgiilor principale; —
Cântările din slujbele Botezului,
Cununiei, Te-Deum-ului și în-
mormintării 3

Pr. D. FECIORU, Catalogul manus-
criselor din Biblioteca Patriarhiei
Române (XXIV) 123

NOTE BIBLIOGRAFICE, de :
Augustin Bîdian, C. B., A. S.,
I. F. Stănculescu 139

EDITURA INSTITUTULUI
BIBLIC ȘI DE MISIUNE
ORTODOXĂ

SERIA II, ANUL XVI
Nr. 1—2 IAN.—FEBR. 1964

COMITETUL DE REDACȚIE :

Președinte : *P. F. JUSTINIAN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.*

Membri : *P. C. Diac. N. I. NICOLAESCU, rectorul Institutului Teologic de grad universitar din București ; P. C. Pr. SOFRON VLAD, rectorul Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu ; P. C. Pr. IOAN G. COMAN, profesor la Institutul Teologic de grad universitar din București ; P. C. Pr. GRIGORIE T. MARCU, profesor la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu.*

Redactor responsabil : *P. C. Pr. IOAN G. GAGIU, directorul Administrației Patriarhale.*

CÎNTĂRI DIN SLUJBELE SFINTELOR TAINÉ ȘI ALE IERURGIILOR PRINCIPALE

CUVINTE DE LĂMURIRE

E știut că, între alte hotăriri și măsuri luate de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în timpul arhipăstoriei Prea Fericitului Patriarh Justinian și menite să ducă la unificarea Bisericii noastre în domeniul cultului divin, este și aceea a uniformizării cîntărilor noastre bisericești, atît în ceea ce privește textul (cuvintele) lor cît și melodia sau modul de cîntare.

Uniformizarea textului s-a făcut și se face treptat prin diortosirea, tipărirea și întrebunțarea, în toate eparhiile Bisericii Ortodoxe Române, a unor ediții noi și unice ale principalelor cărți de slujbă necesare preoților, diaconilor și cîntăreților de strană, cărți care cuprind frumoasele imne liturgice ortodoxe și dintre care o parte au fost deja retipărite din 1949 pînă acum (Penticostarul în 1953, Catavasierul sau Octoihul mic în 1959 și Mineiele pe lunile decembrie, ianuarie și februarie 1957—1958, restul fiind în lucru), în ediții mai bune decît cele anterioare, fiind revăzute după textele originale grecești și slave și redatate într-un grai care caută să mențină echilibrul just între vechea limbă a cărților noastre bisericești și între stadiul actual de evoluție a limbii vorbite, populare și literare.

Cît privește uniformizarea cîntărilor bisericești — o lucrare mult mai greu de realizat —, s-a hotărît de la început că ea trebuie făcută pe baza muzicii noastre bisericești — muzica psaltică sau bizantină — de origine răsăriteană, adusă la noi prin mijlocirea și influența Bizanțului; paralel cu organizarea treptată a Bisericii românești și stilizată apoi conform gustului și talentului artistic specific credincioșilor noștri. Cîntarea aceasta psaltică trebuia curățită atît de reminiscențele acelor «tereremuri» greoaie și complicate, de proveniență orientală (turcească), cît și de denaturările pe care ea le-a suferit în unele părți ale Bisericii noastre; trebuia apoi avute în vedere și înlăturate diferențele mai mărunte de execuție a melodiei tradiționale, diferențe datorite interpretării personale a unor slujitori bisericești, care strecoară, voit sau inconștient, unele formule melodice, cu totul străine de spiritul religios și ortodox.

Comisia însărcinată de Sfântul Sinod cu aducerea la îndeplinire a acestei măsuri și formată la început din Dl. Conf. N. Lungu de la Institutul teologic din București, Pr. Gr. Costea (decedat în iulie 1963) și Dl. I. Croitoru — foști profesori, și-a început lucrul prin alcătuirea și tipărirea unei prețioase Gramatici a Muzicii psaltice (1951), menită să uniformizeze mai întâi întrebuintarea și interpretarea semiografiei psaltice tradiționale. Iar cum acest sistem de notare a muzicii psaltice este din ce în ce mai puțin cunoscut și folosit la noi, s-a recurs la traducerea sau transcrierea lui prin semnele corespunzătoare ale notației liniare (pe portativ), de origine occidentală, întrebuintată în muzica laică și cunoscută în cercuri mult mai largi. Procedeu acesta al transcrierii muzicii noastre bisericești pe notația liniară, propus încă din secolul trecut de către episcopul cărturar Melchisedec al Romanului și folosit până acum parțial și fără prea mari succese, s-a aplicat de această dată integral și cu o reușită deplină.

Gramatica Psaltică a fost urmată de cărțile de muzică bisericească cele mai necesare pentru cîntăreții noștri de strană, folosindu-se în toate dubla notație a cîntărilor pe care ele le cuprind: cea psaltică și cea liniară. Cercetătorii și executanții acestor cîntări pot folosi deci, după voie și posibilități, notația pe care o preferă sau o cunosc cel mai bine, recurgînd, cînd este nevoie, la studiul comparat al ambelor notații. Seria acestor cărți a început, cum era firesc, cu Cîntările Sfintei Liturghii, însoțite de o serie de Cîntări la Cateheze și tipărite mai întâi parțial în revista Studii Teologice, apoi în volum separat, în 1951 (de Conf. N. Lungu și Protodiacon A. Uncu). A urmat apoi Anastasimatarul sau colecția cîntărilor Invierii din slujba vecerniei și utreniei duminicilor pe cele opt glasuri, apărut în două volume: Vecernierul (în 1953, de Conf. N. Lungu, Pr. Gr. Costea și I. Croitoru) și Utrenerul (în 1954, de Conf. N. Lungu, Pr. Gr. Costea și Pr. Prof. Ene Branîște). De curînd (în 1960) au fost retipărite, într-o ediție nouă, Cîntările Sfintei Liturghii, îmbogățite cu câteva cîntări noi și urmate de Podobiile celor opt glasuri (de Conf. N. Lungu, Pr. Gr. Costea și Pr. Prof. Ene Branîște).

Aceeași Comisie, în ultima ei formație, a elaborat, între timp, și colecția Cîntărilor din slujbele Sfințelor Taine și ale ierurgiilor principale, care se tipăresc acum pentru prima oară în acest fel (cu dublă notație), în paginile următoare ale acestei reviste, spre a fi puse la îndemîna slujitorilor Bisericii noastre, a elevilor școlilor de cîntăreți și a studenților de la institutele teologice. Sint reunite aci, într-un buchet unic, cîntările principale — cele mai indispensabile și mai mult folosite — din serviciul următoarelor Sfinte Taine și ierurgii: Botezul, Cununia, Te-Deum-ul, Înarmorîntarea și Parastasul. Pînă acum, aceste cîntări ori nu erau de loc notate ori erau risipite în diferite cărți de psaltichie de mult epuizate (ca unele din edițiile Liturghierului de strană al lui I. Popescu-Pasărea sau broșura în care acesta a tipărit pe unele din ele, cu titlul Culegere de cîntări bisericești ce se cîntă de către preoți în sobor la diferite servicii bisericești, București, 1940). Tipărirea lor în forma aceasta era de mult necesară și de repetate ori cerută, dată fiind lipsa

pînă acum a unei asemenea colecții tipărite, de unde rezulta o supărătoare lipsă de uniformitate în executarea lor de către slujitorii bisericești din diferitele părți ale țării.

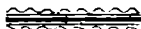
Pentru textul cîntărilor a fost luată ca normativă ediția ultimă a Molitfelnicului și Aghiazmatarului (București, 1950). Cît privește melodia cîntărilor, membrii Comisiei au respectat aceleași principii de notare și transcriere ca și la elaborarea Anastasimatarului și a cîntărilor Liturghiei, străduindu-se adică să redea cît mai fidel linia melodică tradițională, adică cea mai firească, mai simplă și mai ușor de învățat, moștenită prin practică și cîntată de marea majoritate a slujitorilor Bisericii noastre, retușind-o numai acolo unde o cerea adaptarea ei la înțelesul și la frazarea logică a textului, precum și la accentul natural, din vorbirea curentă, al cuvintelor respective. Printre cîntări s-au presărat, ca și la Vecernier și Utrenier, scurte îndrumări de tipic, necesare pentru încadrarea cîntărilor și pentru urmărirea și respectarea rînduiei corecte a slujbelor din care fac parte cîntările respective.

Eleveii școlilor de cîntăreți bisericești, studenții teologi și slujitorii Bisericii noastre, vor avea deci la îndemînă, într-o melodie și o notație uniformă, cîntările de căpetenie din slujbele cele mai frecvente ale Sfințelor Taine și ale ierurgiilor, pentru a le putea învăța și executa toți unii uniform, evitîndu-se astfel acele «faceri personale», prin care unii dintre slujitorii bisericești (mai ales cei înzestrați cu voci excepționale) obișnuiesc să-și etaleze calitățile vocale și talentul muzical și care se observă mai ales la slujbele în sobor, sau ori de cîte ori mai mulți cîntăreți sînt obligați să execute monodic aceași cîntare.

Nădăjduim că prin aceasta se va putea face pe viitor încă un pas înainte pe calea uniformizării serviciilor divine și a cîntărilor noastre bisericești, atît de necesară pentru unificarea cît mai deplină a Bisericii strămoșești în domeniul vieții religioase și duhovnicești.

Comisia delegată cu elaborarea acestei lucrări exprimă și cu acest prilej omagiul ei de devotament, recunoștință și respect față de Sfîntul Sinod și de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian pentru încrederea care i-a fost acordată prin sarcina alcătuirii lucrării de față.

Conf. N. LUNGU
Pr. Prof. ENE BRANIȘTE

CÎNTĂRILE
DIN SLUJBELE
BOTEZULUI, CUVINIEI,
TE-DEVM-ULUI
ȘI ÎNMORMÎNTĂRII

LĂMURIRI TEHNICE

a) Întrucît textul cîntărilor noastre bisericești nu este versificat, ceea ce face ca în notația liniară împărțirea lor în măsuri diferite să îngreuiereze mult executarea, am evitat această împărțire, excluzînd bara de măsură. Pentru ușurință, în executare, tactul se va bate numai în jos, unitatea de timp fiind pătrimea, care se cîntă într-o bătaie (ca în notația psaltică).

b) În privința nuanțelor, se recomandă ca — în general — cîntările să nu fie strigate, ci potolite, așa cum cere caracterul slujbei și ambianța în care ele se desfășoară.

Ca un indiciu sigur și îndreptar clasic, se va avea în grijă ca, atunci cînd melodia coboară, puterea vocii să descrească. De altfel, nuanțele principale au fost arătate prin termenii respectivi la fiecare cîntare.

c) Transcrierea cîntărilor bisericești pe notația liniară nu impune cîntărețului să execute aceste cîntări la înălțimea respectivă a diapazonului, cerută de tonalitățile în care sînt transcrise. Alegerea tonului depinde de timbrul vocii cîntărețului, căci, desigur, că un tenor execută o cîntare într-o tonalitate mai înaltă, pe cînd un bariton sau un bas va executa aceeași cîntare într-o tonalitate mai joasă.

d) Acolo unde sînt doi cîntăreți sau două strane, toate cîntările vor fi executate alternativ, începînd totdeauna cîntărețul I, sau strana dreaptă.

e) Transcrierea cîntărilor pe ambele notații suprapuse obligă pe executant ca — în cazul unei eventuale greșeli tehnice de desen sau tipar la una din notații — să cerceteze cu atenție cealaltă notație, care redă același desen melodic.

NOTELE MUZICALE DESENATE DE
AL. IONESCU GALIANO

CÎNTĂRILE

DIN

S L Ő J B A

SFÎNTULVI BOTEZ

Fiind adus pruncui de botezat la biserică,nașul îl ține în brațe,iar preotul îl întâmpină la ușă,sau în finda bisericii.

După ce se săvârșește aici toată rînduiala catehumenatului (exorcismele, lepădările,unirea cu Hristos și mărturisirea credinței),precum se arată în Molitfelnic,preotul,împreună cu nașul și cu pruncul,întră în biserică (în pronos),unde urmează sîjboa propriu zisă a botezului și a ungerii cu Sf. Mir.

Preotul cădește întîi în jurul colimvirei (cristiniței) și al mesei (analogului),pe care sînt așezate dinainte cele de trebuință,dînd binecuvîntarea de începuti,Binecuvîntată este împărăție Tatălui.....); urmează îndată Ectenia Mare,rostită de preot sau de diacon (dacă este).

ECTENIA MARE

(Glasul VIII) Oh Vi

1
 A - min Doam - ne mi - lu - e - ște. Doam - ne
 Moderato
 A - min Doam - ne mi - lu - e - ște. Doam - ne
 2
 mi - lu - e - ște. Doam - ne mi - lu - e - ște.
 3
 mi - lu - e - ște. Doam - ne mi - lu - e - ște.
 4
 Doam - ne mi - lu - e - ște. Doam - ne mi - lu - e -
 Doam - ne mi - lu - e - ște. Doam - ne mi - lu - e -
 5
 ște. Doam - ne mi - lu - e - - - ște.
 6
 ște. Doam - ne mi - lu - e - - - ște.

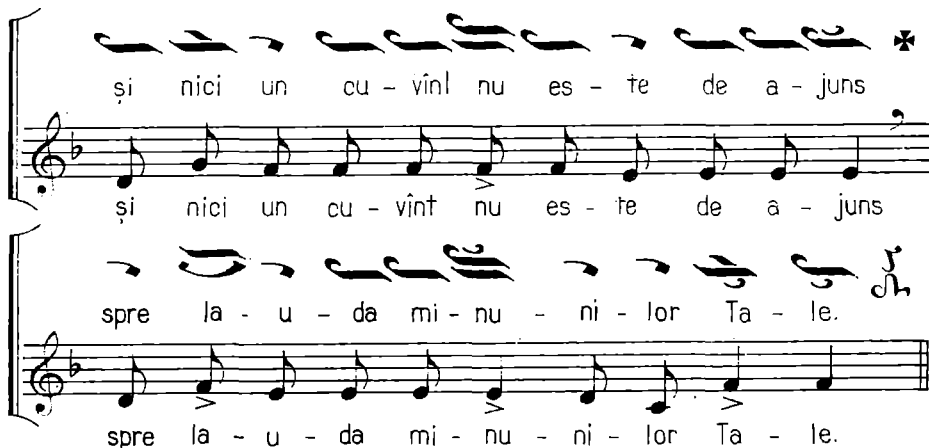
Prea Sfîn - tă Năs - că - toa - re de
 Prea Sfîn - tă Năs - că - toa - re de
 Dum - ne - zeu mi - lu - e - şte - ne pre noi
 Dum - ne - zeu mi - lu - e - şte - ne pre noi
 Ţi - e Doam - ne A - min.
 Ţi - e Doam - ne A - min.

Dacă ectenia e rostită de diacon, preotul citeşte în acelaşi timp, în taină, rugăciunea: „Indurate şi milostive Dumnezeule...” Dacă nu este diacon, preotul citeşte această rugăciune întru auz şi după sfîrşitul ei începe îndată citirea rugăciunii pentru sfinţirea apei de botez astfel:

MARE EŞTI DOAMNE...

Glasul VIII. *♩* (Ţa cadela *v*)

Ma - re eşti Doam - ne şi mi - nu -
 Ma - re eşti Doam - ne şi mi - nu -
 na - te sînt lu - cru - ri - le Ta - le
 na - te sînt lu - cru - ri - le Ta - le

și nici un cu - vînt nu es - te de a - juns *
și nici un cu - vînt nu es - te de a - juns
spre la - u - da mi - nu - ni - lor Ta - le.
spre la - u - da mi - nu - ni - lor Ta - le.

Se zice de trei ori, apoi preotul citește restul rugăciunii: „Că Tu de bună voie...” pînă la sfîrșit, precum se arată în Molitfelnic, iar cîntărețul (corul) răspunde:

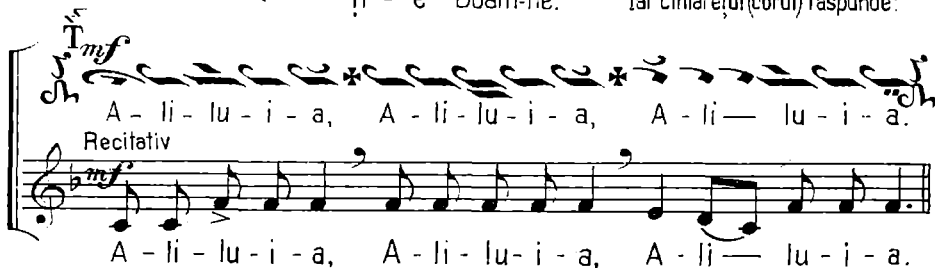
A - min.
A - min.
Preotul: Pace tuturor!

Cîntăreții:
(corul)
Și du - hu - lui Tău.
Și du - hu - lui Tău.

Preotul:
Capetele voastre
Domnului să le
plecați!
Cîntăreții
(corul)
Ți - e Doam-ne.
Ți - e Doam-ne.
Apoi preotul citește rugăciunea
pentru bine cuvîntarea untelemnului,
din care toamnă după aceea, de
trei ori în apa sfințită din cristelni-
ță, în chipul crucii, zicînd de fiecare
dată: Să luăm aminte!
Iar cîntărețul (corul) răspunde:

A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a.
Recitativ
A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a.

Apoi preotul unge pe prunc cu untelemnul binecuvîntat, după rînduiala arătată în Molitfelnic, îl botează și îl pune în brațele nașului, pe pînza albă (crișma) care înfățișează vestmîntul curat al celor de curînd botezați, zicînd: „Imbracă-se robul (roaba) lui Dumnezeu(x) în haina dreptății, în numele Tatălui...” etc. Iar după ce își spală mîinile, binecuvîntează luminarea și o dă nașului, cîntînd:

DĂ-MI MIE HAINĂ LUMINOASĂ...

Tropar Glasul VIII ♩ Vi ♩ (Ja ca dela Vi)

mf
Moderato

Dă-mi mi - e hai - nă lu - mi - noa - să,

Dă-mi mi - e hai - nă lu - mi - noa - - să,

Ce — la ce te îm-braci cu lu - mi - - na

Ce - - la ce te îm-braci cu lu - mi - - na

ca în-tr-o hai - nă, mult mi - los - ti - ve — Hris-

ca în-tr-o hai - nă, mult mi - los - ti - ve — Hris-

toa - se Dum-ne - ze — ul — nos — tru!

toa — se Dum ne - ze — ul — nos — tru!

Preotul citește rugăciunea: „Binecuvîntat ești Doamne, Dumnezeuule, Atoțiitorule...» și unge cu Sf. Mir pe pruncul botezat. Apoi luînd în dreapta cadelița și dînd mîna stîngă nașului, care ține pe prunc în brațe, ocolesc de trei ori masa (analogul) și cristelnița cîntînd de fiecare dată:

CÎTI ÎN HRISTOS...

Glasul V ♩ Ja

mf
Moderato

Cîti în Hris-tos — v-ați bo - te - zat, În Hris-

Cîti în Hris-tos — v-ați bo - te - zat, În Hris-

tos v-ați și - mbră-cat A - li - lu - i - - a.

Se cîntă de două ori, apoi încă o dată mai rar, după cum urmează:

Cîți în Hris - tos v-ați bo

te zaț, În Hris - tos v-ați

și - mbră - cat A - li - lu - i - a.

Se citește apoi, cu regula știută, Apostolul în timp ce preotul (diaconul) cădește. La sfîrșitul Apostolului, preotul: „Pace ție cititorule!” iar cîntărețul (corul) cîntă:

A L I L U I A

Glasul I $\overset{\curvearrowright}{q}$ $\overset{\curvearrowright}{\pi}$ a

A - li - lu - i - a,

A - li - lu - i - a A

A - li - lu - i - a A

li - lu - i - a!

li - lu - i - a!

Preotul: Înțelepciune, drepti să ascultăm Sfânta Evanghelie! Pace tuturor!

Cântăreții
(corul)

Tmf
Moderato

Și du - hu - lui Tău.

Preotul: Din
Sfânta Evanghelie...

Cântăreții
(corul)

Și du - hu - lui Tău.

MĂRIRE ȚIE, DOAMNE!

Glasul VIII *p* *mf* (Acadela VI)

Tmf
Moderato

Mă - ri - re Ți - e, Doam - ne, Mă - ri - re Ți - e!

Mă - ri - re Ți - e, Doam - ne, Mă - ri - re Ți - e!

Preotul: Să luăm aminte! După citirea Sfintei Evanghelii, cântărețul (corul) cântă din nou „Mărire Ție Doamne... ca mai înainte”; după aceea, preotul citește rugăciunile pentru spălarea și pentru tunderea pruncului, făcând cele prescrite în rînduiala Molitfelnicului. Apoi rostește ectenia întreită scurtă „Miluește-ne pre noi, Dumnezeule, după mare mila Ta” etc.) la care cântărețul (corul) răspunde:

DOAMNE, MILUEȘTE

(INTREIT)

Glasul VIII *vi* *U* cadelă VI)

mf ① *Moderato*

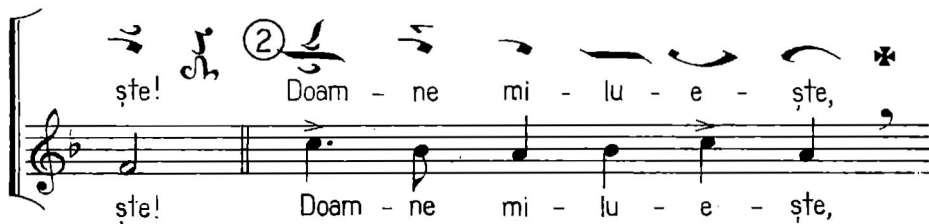
Doam - ne mi - lu - e - ște, Doam - ne
Doam - ne mi - lu - e - ște, Doam - ne

mi - lu - e - ște, Doam - ne mi - lu - e
mi - lu - e - ște, Doam - ne mi - lu - e

ște! ② Doam - ne mi - lu - e - ște,
ște! Doam - ne mi - lu - e - ște,

Doam - ne mi - lu - e - ște, Doam - ne mi - lu -
Doam - ne mi - lu - e - ște, Doam - ne mi - lu -

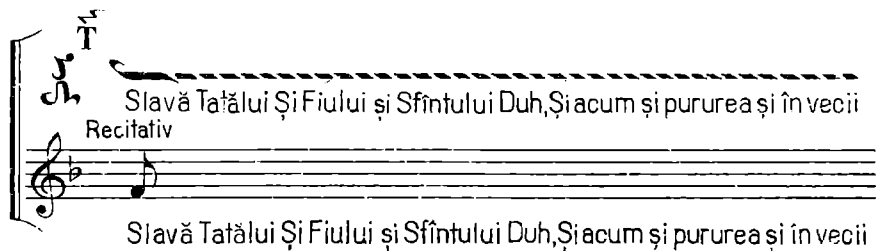

e _____ ște! A - min.
e _____ ște! A - min.

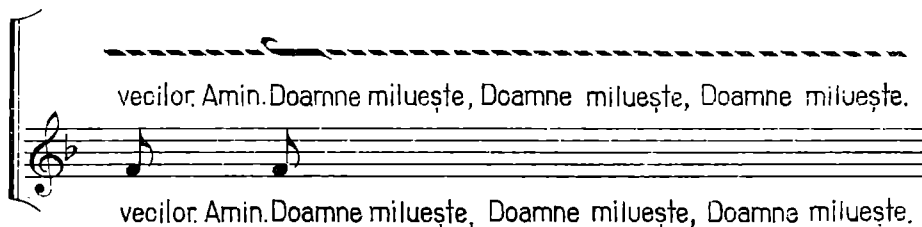
Preotul: Slavă Ție Hristoase.... iar cântărețul(șorul)răspunde :

Slavă Tatălui Și Fiului și Sfântului Duh, Și acum și pururea și în vecii
Recitativ

Slavă Tatălui Și Fiului și Sfântului Duh, Și acum și pururea și în vecii

vecilor. Amin. Doamne miluește, Doamne miluește, Doamne miluește.

vecilor. Amin. Doamne miluește, Doamne miluește, Doamna miluește.

Bi - ne cu - vin - tea - ză.

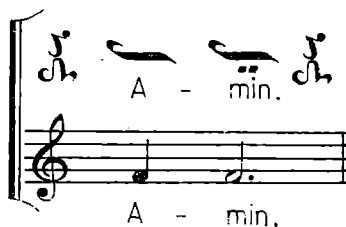
Moderato

Bi - ne cu - vin - tea - ză.

Preotul rostește oîpustul: Cea ce în Iordan de la Ioan a voit a se boteza...etc, iar cântărețul (șorul) răspunde:

A - min.

A - min.

CÎNTĂRILE

DIN

S L V J B A

MONTII (CUMONIEI)

Venind în biserică mirii și nașii, preotul îmbrăcat cu epitrahil și sfită, îi întâmpină în mijlocul bisericii, binecuvîntează luminările, le dă nașilor și face mei înfii (dacă nu s-a făcut mai înainte) slujba Logodnei, după rînduiala din Molitfelnic. Apoi preotul cădește în jurul mesei pe care sînt așezate dinainte cele de trebuință pentru cununie (Sf. Evanghelie și cununiele, sfeșnice cu lumini, paharul cu vin), rostind pe rînd, stihurile psalmului 127, iar corul (cîntărețul) cîntă, după fiecare stih:

MĂRIRE ȚIE, DUMNEZEUL NOSTRU

Glasul VII *ar* = *Ja*

mf
Moderato

Mă - ri - re Ți - e Dum - ne - ze - ul
no - stru, mă - ri - re Ți - e!

Mă - ri - re Ți - e Dum - ne - ze - ul
no - stru, mă - ri - re Ți - e!

În bisericile din orașe e obiceiul să se cînte numai, Mărire Ție, Dumnezeul nostru, Mărire Ție, de trei ori, fără să se mai citească stihurile psalmului. Apoi preotul dă binecuvîntarea pentru începutul slujbei cununiei, Binecuvîntată este Împărăția Tatălui... făcînd semnul crucii cu Sf. Evanghelie deasupra cununiiilor. Urmează Ectenia Mare, pe care, dacă este diacon, o rostește el, dacă nu, o zice preotul, corul sau (cîntăreții) dînd răspunsurile în glas VIII (ca la pag. 1); apoi preotul citește cele trei rugăciuni pentru binecuvîntarea mirilor și pune cununiele pe capetele lor, după cum se arată în Molitfelnic. Apoi îi binecuvîntează, cîntînd.

DOAMNE, DUMNEZEUL NOSTRU

Glasul VII *ar* = *Ja*

mf
Allegretto

Doam - ne, Dum - ne - ze - ul no - stru,
Doam - ne, Dum - ne - ze - ul no - stru,

cu ma - ri - re și cu cin - ste, în - cu -
cu mă - ri - re și cu cin - ste, în - cu -
nu - nea - ză-i pre dîn - șii.
nu - nea - ză-i pre dîn - șii.

De trei ori (preotul sau clerul odată, iar corul sau cîntăreții de două ori).

Urmează citirea Apostolului și a Sf. Evanghelii, cu regula știută, apoi o ectenie întreită scurtă (ca la pag. 7); preotul citește o nouă rugăciune pentru binecuvîntarea nunții, apoi urmează ectenia cererilor („Apără mintuește... Ziua toată!) la sfîrșitul căreia se cîntă: Tatăl nostru. Preotul binecuvîntează apoi paharul de vin cu rugăciunea din Molitfelnica (Dumnezeule, Cea ce pe toate le-ai făcut cu puterea Ta...?) și dă mirilor să guste din el, în timp ce corul (cîntăreții) cîntă:

PAHARUL MÎNTŪIRII

Glasul III *u* *Ja*

mf
Andante
Pa - ha - rul mîn - tu - i - rii voi lu - a
Pa - ha - rul mîn - tu - i - rii voi lu - a
Și nu - me - le Dom - nu - lui voi che - ma.
Și nu - me - le Dom - nu - lui voi che - ma.

Apoi preotul ia în dreapta cadelnita, (dacă este diacon o ia acesta și merge înainte cădînd) și dînd mîna nașului, iar acesta mirelui, ș.a.m.d. ocolesc cu toții masa (tetrapodul) din mijloc de trei ori; la prima înconjurare clerul și corul (cîntăreții) cîntă:

ISAIE, DĂNȚVEȘTE

Glasul V

mf
 I - sa - i - e, dăn - țu - e - ște; Fe - cioa
Allegretto
 I - sa - i — e, dăn - țu - e — ște; Fe - cioa

ra a a - vut — în pîn — te - ce și a
 ra a a - vut — în pîn — te - ce și a

năs - cut Fiu — pre E - ma - no - il, * pre Dum - ne -
 năs - cut Fiu — pre E - ma - no - il, pre Dum - ne -

zeu și o — mul; Ră - să - ri - tul es - te nu —
 zeu și o — mul; Ră - să - ri - tul es - te nu —

me - le Lui pre ca - re - le mă - rin — du - L
 me - le. Lui pre ca - re - le mă - rin — du - L

pre Fe - cioa - ra o fe - ri - cim! *mf*

pre Fe - cioa - ra o fe - ri - cim! *mf*

La cea de a doua înconjurare se cântă:

SPINȚILOR MŢCENICI

Glasul VII *mf* Jă

mf Sfin - Ńi - lor mu - ce - nici, ca - re bi - *mf*

mf Sfin - Ńi - lor mu - ce - nici, ca - re bi - *mf*

ne - va - Ńi ne - vo - it, Ńi va - Ńi în -

ne - va - Ńi ne - vo - it, Ńi va - Ńi în -

cu - nu - naŃ, ru - ga - Ńi -

cu - nu - naŃ, ru - ga - Ńi -

vă Dom - nu - lui, să se mi - lu - ia -

vă Dom - nu - lui, să se mi - lu - ia -

scă — su - fle - te - le noa — stre.

scă — su - fle - te - le noa — stre.

La cea de a treia înconjurare se cântă:

SLAVĂ ȚIE, HRISTOASE

Glasul VII *mf* *cr* J^a

mf
Moderato Sla - vă Ți - e, Hris - toa — se, Dum — ne -

Sla - vă Ți - e, Hris - toa — se, Dum — ne -

ze - u - le, la - u - da A - po — sto -

ze - u - le, la - u - da A - po — sto -

li - lor și bu - cu - ri — a Mu — ce -

li - lor și bu - cu - ri — a Mu — ce -

ni - ci - lor, a că - ro - ra pro — po - ve -

ni - ci - lor, a că - ro - ra pro — po - ve -

du - i re e - ste

du - i re e - ste

Tre - i - mea cea de o - fi - in - ță.

Tre - i - mea cea de o - fi - in - ță.

Preotul ajutat de nași, ia acum cununile de pe capetele mirilor, precum se arată în Molitfelnic, citește ultimele două rugăciuni pentru binecuvântarea mirilor și apoi face otpustul (opolisul). Apoi în timp ce mirii, nașii, părinții și rudele mirilor sărută, pe rând, Sf. Evanghelie, Sf. Cruce, cununile și mâna preotului, cîntăreții (corul) obișnuiesc să cînte (mai ales pe la bisericile din orașe):

MULȚI ANI TRĂIASCĂ

Glasul VIII (Ga cadela Ni)

Mulți ani tră - ia scă,

Maestoso

Mulți ani tră - ia scă,

mulți ani tră - ia scă, mulți

mulți ani tră - ia scă, mulți

ani tră - ia scă!

ani tră - ia scă!

Se cîntă de trei ori.

Cînd slujește un arhieru, i se cîntă atît la venirea în Sf. locaș, cît și la sfîrșitul slujbei și la ieșirea din biserică, în timp ce el binecuvîntează pe credincioși:

PRE STĂPÎNUL

Glasul III *Ja*

T
Moderato

Pre Stă - pî — nul și ar - hi - e - re - ul

Pre Stă - pî — nul și ar - hi - e - re - ul

nos - tru Doam - ne îl pă - zeș - te Doam - ne

nos - tru Doam - ne îl pă - zeș - te Doam - ne

îl pă - zeș — te! În - tru mulți ani în - tru

îl pă - zeș — te! În - tru mulți ani în - tru

mulți ani în - tru mulți ani Stă - pî — ne!

mulți ani în - tru mulți ani Stă - pî — ne!

CÎNTĂRILE

DIN

S L V J B A

T E D E V M V L V I

Cînd se săvîrșește Tedeum, se pune în mijlocul bisericii (sub policandru) o masă, pe care se așează sfeșnice cu lumini. Preotul îmbrăcat cu epitrahil și felon, iese din Sf. altar prin ușile împărătești, purtînd în mîini Sf. Evanghelie și Sf. Cruce, pe care le așează pe masa din mijlocul bisericii. Apoi dă binecuvîntarea de început, cîdînd în jurul mesei și în naos, în timp ce cîntăreții cîntă :

ÎMPĂRATE CERESC

Glasul VI *Ma*

mf

Im - pă - ra - - te, ce - resc, Mîn - gî - ie -

Andante

mf

Im - pă - ra - - - te, ce - resc, Mîn - gî - ie -

to - ru - le, Du - - hul a - de -

to - - ru - - le, Du - - hul a - de -

vă - - ru - - lui Ca - re - le

vă - - ru - - lui Ca - re - le

pre - tu - tin ————— de - nea ——— ești

pre - tu - tin ————— de - nea ——— ești

și toa - te — le ——— pli — nești, Vis - ti -

și toa - te — le ——— pli — nești, Vis - ti -

e — rul bu - nă - tă ——— ți — lor

e — rul bu - nă - tă ——— ți — lor

și dă - tă - to - ru — le de

și dă - tă - to — ru ——— le . de

vi — a ——— ță,

vi — a ——— ță,

Vi — no și te să - lăș - lu - e —

Vi — no și te să - lăș - lu - e —

ște — în - tru noi Și ne cu - ră - țe - ște
 ște — în - tru noi Și ne cu - ră - țe — ște
 de toa - tân ti - nă - ciu — nea; Și
 de toa - tân ti - nă - ciu — nea; Și
 mîn - tu - e - ște — Bu — nu — le, su - fle -
 mîn - tu - e - ște — Bu — nu — le, su - fle -
 te — le noa — stre!
 te — le noa — stre!

Cîntărețul zice în continuare, Sfinte Dumnezeule... și celelalte rugăciuni începătoare, iar după „Veniți să ne închinăm...” citește psalmul rînduit (care variază după felul Tedeumului, precum arată cartea de slujbă cu acest titlu). Apoi preotul (diaconul dacă este) rostește Ectenia Mare, după care, la Tedeumurile de mulțumire (la aniversări, zile onomastice, etc), se cîntă:

DUMNEZEU ESTE DOMNUL

Glasul IV A Forma glasului II A
 Dum - ne - zeu es - te Dom - nul și sa a -
 Moderato
 Dum - ne - zeu es - te Dom - nul și s-a a -

ră - tat no - uă, bi - ne es - te
 ră tat no - uă, bi - ne es - te
 cu - vîn - tat Cel ce vi - ne în - tru nu
 cu - vîn - tat Cel ce vi - ne în - tru nu
 me - le Dom - nu lui.
 me - le Dom - nu lui.

TROPAR GLASUL IV

Forma glasului II Δ

Mul - ți - mi - tori fi - ind noi, ne - vred -
 Mul - ți - mi - tori fi - ind noi, ne - vred -
 ni - cii ru - bii Tăi, Doam - ne, pen - tru
 ni - cii ru - bii Tăi, Doam - ne, pen - tru

bi - ne fa - ce - ri - le Ta - le ce - le mari,

bi - ne fa - ce - ri - le Ta - le ce - le mari,
ce au fost a - su - pra noa - stră, Slă - vind

ce au fost a - su - pra noa - stră Slă - vind

Te lă - u - dăm, Te bi - ne cu - vîn - tăm, Îți

Te lă - u - dăm, Te bi - ne cu - vîn - tăm, Îți

mul - ți - mîm, cîn - tăm - și mă - rim mi - los - ti -

mul - ți - mîm, cîn - tăm - și mă - rim mi - los - ti -

vi - rea Ta, și cu dra - gos - te stri - găm -

vi - rea Ta, și cu dra - gos - te stri - găm -

că - tre Ti - ne: Bi - ne fă - că - to -

că - tre Ti - ne: Bi - ne fă - că - to -

ru — le, Mîn - tu - i - to - rul no — stru,
 ru — le, Mîn - tu - i - to - rul no — stru,
 mă - ri - re Ți — e!
 mă - ri - re Ți — e!

MĂRIRE... TROPAR GLĂȘYL III

♩ Ja

mf
 Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
 Recitativ
 Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

mf
 De bi - ne fa — ce - ri - le și da - ru -
 Allegretto
 De bi - ne fa — ce - ri - le și da - ru -
 ri - le Ta — le ca ni - ște robi ne - vred —
 ri - le Ta — le ca ni - ște robi ne - vred —

nici în - vred - ni - cin — du - ne în dar cu o -

nici în - vred - ni - cin — du - ne în dar cu o -

sîr — di - e a - ler - găm — că - tre Ti —

sîr — di - e a - ler - găm — că - tre Ti —

ne; mul - ți - mi - re Îți a - du — cem du -

ne; mul - ți - mi - re Îți a - du — cem du -

pă pu - te — re și slă - vin - du - Te, ca

pă pu - te — re și slă - vin - du - Te, ca

pre un dă - fă - tor de bi — ne și a

pre un dă - fă - tor de bi — ne și a

toa - te fă - că — tor stri — găm:

toa - te fă - că — tor stri — găm:

Sla - vă Ți — e, Dum - ne - ze - u - le,
 Sla - vă Ți — e, Dum - ne - ze - u - le,
 în - tru tot — în - du - ra — te!
 în - tru tot — în - du - ra — te!

ȘI ACUM... TROPARUL NĂSCĂTOAREI

mf
 Și a - cum și pururea și în vecii vecilor Amin.
 Recitativ
 Și a - cum și pururea și în vecii vecilor Amin.
mf
 Năs - că - toa — re de Dum - ne - zeu, a - ju -
 Allegretto
 Năs - că - toa — re de Dum - ne - zeu, a - ju -
 tă - toa — rea creș - ti - ni - lor, ro - bii Tăi
 tă - toa — rea creș - ti - ni - lor, ro - bii Tăi

a - go - ni - sind — mij — lo - ci — rea
a - go - ni - sind mij — lo - ci — rea

Ta, cu mul - ți - mi — tă stri - găm —
Ta, cu mul - ți - mi — tă stri - găm —

că - tre Ti — ne: **mf** Bu — cu - ră - te,
că - tre Ti — ne: Bu — cu - ră - te,

prea cu - ra — tă, Năs - că - toa — re
prea cu - ra — tă, Năs - că - toa — re

de Dum - ne - zeu, Fe - cioa — ră; **mf** ne ru -
de Dum - ne - zeu, Fe - cioa — ră; ne ru -

găm — tot - dea - u — na **mf** să ne iz - bă -
găm — tot - dea - u — na să ne iz - bă -

vești din toa - te ne - vo i - le,
vești din toa - te ne - vo i - le,

cu ru - gă - ciu ni - le Ta le,
cu ru - gă - ciu ni - le Ta le,

grab - ni - că a - ju - tă - toa re!
grab - ni - că a - ju - tă - toa re!

La Tedeumul pentru anul nou la Și acum.... se cîntă:

TROPAR GLASUL II

mf
Allegretto
Fă - că - to - ru - le a toa - tă făp -
Fă - că - to - ru - le a toa - tă făp -

tu - ra, Ca - re - le ai pus - vre - mi - le
tu - ra, Ca - re - le ai pus - vre - mi - le

și a — nii în - tru a Ta — Stă - pî -

și a — nii în - tru a Ta — Stă - pî -

ni — re, bi - ne cu - vin - tea — ză cu -

ni — re, bi - ne cu - vin - tea — ză cu -

nu - na a — nu — lui bu - nă - tă - ții Ta -

nu - na a — nu — lui bu - nă - tă - ții Ta -

le Doam — ne, pă - zind în pa — ce

le Doam — ne pă - zind în pa — ce

pre po - po - rul Tău. Pen - tru ru - gă - ciu -

pre po - po - rul Tău. Pen - tru ru - gă - ciu -

ni - le Năs - că - toa — rei de Dum - ne - zeu și

ni - le Năs - că - toa — rei de Dum - ne - zeu și

ne mîn - tu - e ște! *rall....*

ne mîn - tu - e ște! *rall....*

La sărbătorile naționale (comemorative), înainte de tropare cîntăm „Dumnezeu este Domnul” glas. I. apoi Troparul, „Mîntuiește, Doamne, poporul Tău.” glas. I, după cum urmează :

DUMNEZEU ESTE DOMNUL

mf (Glasul I *q* *Ma*)
Dum - ne - zeu es - te Dom - nul
Moderato

și s-a a - ră - tat no - uă. bi - ne *mf*

es - te cu - vîn - tat Cel ce vi - ne *mf*

în - tru nu — me - le Dom - nu - lui. **Jl**
ql

în - tru nu — me - le Dom - nu - lui.
De două ori apoi:

Dum - ne - zeu es - te Dom — nul și s-a
Dum - ne - zeu es - te Dom — nul și s-a

a - ră - tat — no - uă, **A** bi - ne
a - ră - tat — no — uă, bi - ne

es — te cu - vîn - tat **A** Cel ce vi —
es — te cu - vîn - tat Cel ce vi —

ne în - tru nu — me - le Dom - nu - lui. **Jl**
ql

ne în - tru nu — me - le Dom - nu - lui.

De două ori apoi:

TROPARUL „MÎNTUȘTE, DOAMNE...”

(Glasul I \dot{u} Πa).

mf Πa *Moderato*

Mîn - tu - eș - te, Doam - ne, po - po -

Mîn - tu - eș - te, Doam - ne po - po -

Și bi - ne - cu - vin - tea - ză moș - te - ni -

Și bi - ne - cu - vin - tea - ză moș - te - ni -

rea Ta. Πa Bi - ru - in - ță bi - ne cre - din - cio - și -

rea Ta. Bi - ru - in - ță bi - ne cre - din - cio - și -

lor creș - tini a - su - pra - ce - lui pro - tiv - nic

lor creș - tini a - su - pra ce - lui pro - tiv - nic

dă - ru - eș - te Πa Și cu cru - cea Ta pă -

dă - ru - eș - te Și cu cru - cea Ta pă -

zeș - te pre po - po — rul — Tău. J
q

zeș - te pre po - po — rul — Tău.

De trei ori apoi:

MĂRIRE... PODOBIA

„CEL CE TE-AI ÎNĂLȚAT PE CRUCE...”

mf Glasul IV ♩ (Forma glasului II ♩)

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Recitativ

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

mf Cel ce Te-ai în - năl - țat pe cruce

Allegretto

Cel ce Te-ai în - năl - țat pe cru — ce

de bu - nă vo — ie, po - po — ru - lui

de bu - nă vo — ie, po - po — ru - lui

Tău — ce - lui nou nu - mit cu nu — me - le Tău.

Tău — ce - lui nou nu - mit cu nu — me - le Tău.

în - du - ră - ri - le Ta - le dă - ru - e — ște-i

Hris-toa - se, Dum - ne — ze u — le;

Ve - se - le - ște - ne cu pu - te — rea — Ta,

dă - ru - in — du - ne bi - ru - in — ță

a - su — pra pro - tiv — ni - cu - lui,

a - vînd a - ju - to - rul Tău ar — mă de

pa — ce, ne - bi - ru - i - tă bi - ru -
 pa — ce, ne - bi - ru - i - tă bi - ru -
 in — tă. —
 in — tă. —

Urmează Și acum.....
 Născătoare de Dumnezeu. (glos. III)
 vezi în urmă la pag. 38.

Urmează citirea Apostolului și a Sf. Evanghelii, rînduite (variabile după felul Tedeumului), Ectenia între-
 ită și rugăciunea principală pentru ocazia respectivă (al căreia text, de asemenea variază, după felul Te-
 deumului. Apoi se cîntă Doxologia Mare (Șlavă întru cei de sus lui Dumnezeu) sau imnul „Pre Tine Du-
 mnezeule Te lăudăm.”

PRE TINE, DUMNEZEULE

Glasul VIII *A. V.*

mf
 Pre Ti - ne Dum - ne - ze - u — le Te lă -
Maestoso
 Pre Ti - ne Dum - ne - ze - u — le Te lă -
 u - dăm, pre Ti - ne Doam — ne Te măr -
 u - dăm, pre Ti - ne Doam — ne Te măr -
 tu - ri - sim, pre Ti — ne prea veș —
 tu - ri - sim, pre Ti — ne prea veș —

ni — cu — le, pă — rin — te, tot pă —

ni — cu — le, pă — rin — te, tot pă —

mîn — ful Te mă — re — ste.

mîn — ful Te mă — re — ste.

II

Ți — e, toți în — ge — rii,

Ți — e, toți în — ge — rii,

Ți — e, ce — ru — ri — le și toa —

Ți — e, ce — ru — ri — le și toa —

te pu — te — ri — le Ți — e, He — ru — vi —

te pu — te — ri — le Ți — e, He — ru — vi —

mii și Se — ra — fi — mii cu ne — în —

mii și Se — ra — fi — mii cu ne — în —

ce - tat _____ glas _____ îți stri _____ gă: *mf*

ce - tat _____ glas _____ îți stri _____ gă:

III

Sfînt! Sfînt! Sfînt! Dom-nul, Dum - ne - zeu, Sa - va ot!

Sfînt! Sfînt! Sfînt! Dom-nul, Dum - ne - zeu, Sa - va ot!

Pli _____ ne sînt cî - ru - ri - le _____

Pli _____ ne sînt ce _____ ru - ri - le _____

și pă - mîn _____ tul de mă - ri _____ rea _____

și pă - mîn _____ tul de mă - ri _____ rea _____

Sla _____ vei Ta _____ le. *mf*

Sla _____ vei Ta _____ le.

IV

Mîn - tu - eș - te, Doam _____ ne, po - po - rul Tău,

Mîn - tu - eș - te, Doam _____ ne, po - po - rul Tău,

și bi - ne cu - vin - tea ză moș -

și bi - ne cu - vin - tea ză moș -

te - ni - rea Ta, și pa - ște - o pre

te - ni - rea Ta, și pa - ște - o pre

dîn - sa și - n - nal - ță o în veci!

dîn - sa și - n - nal - ță o în veci!

Spre Ti - ne, Doam - ne, am nă - dăj -

Spre Ti - ne Doam - ne am nă - dăj -

du - it! Să nu ne ru - și - năm în

du - it! Să nu ne ru - și - năm în

veci A - min!

veci A - min!

Apoi preotul face otpustul zilei și (dacă este cazul) se ține cuvîntarea ocazională (comemorativă, festivă sau omagială), cerută de împrejurarea respectivă.

Urmează polihroniul, adică urarea sau rugăciunea pentru îndelungata trăire a căpeteniilor de Stat și bisericrești sau a celor pentru care se face Tedeumu!, la care cîntăreții (corul) cîntă de trei ori:

MULȚI ANI TRĂIASCĂ

Glasul VIII ǎ Ni

Mulți ani trăiască,
 Mulți ani trăiască,
 mulți ani trăiască, mulți
 mulți ani trăiască, mulți
 ani trăiască!
 ani trăiască!

Preotul încheie cu: „Pentru rugăciunile...» iar cîntăreții sau corul cîntă :

A - min!
 A - min!

CÎNTĂRILE

DIN

S L Ū J B A

ÎNMORMÎNTĂRII

P A N I H I D A

(Se face la casa răposatului)

Cînd moare vreunul dintre creștini, fiind preotul chemat la casa răposatului, își pune epitrahilul (de culoare neagră dacă are) și dă binecuvîntarea („Binecuvîntat este Dumnezeu nostru...”) iar cîntărețul zice: Amin, Sf. Dumnezeule... și celelalte rugăciuni începătoare în timp ce preotul cădește trupul mortului și pe cei din casă. După „Tatăl nostru...” și efonisul respectiv, se cîntă îndată următoarele:

T R O P A R E

Glasul IV ♩ Bu (leghetos)

T₁
mf
Allegretto

Eu du - hu - ri - le drep - țî - lor . ce - lor
Cu du - hu - ri - le drep - țî - lor ce - lor

ce s-au să - vîr - șit, ♩ O - dih - ne - ște
ce s-au să - vîr - șit, O - dih - ne - ște

su - fle - tul ro - bu - lui Tău Mîn - tu - i -
su - fle - tul ro - bu - lui Tău Mîn - tu - i -

to ru le pă - zin du-l
to ru le pă - zin du-l

pre dîn sul în - tru vi - a - ța ta cea
pre dîn sul în - tru vi - a ța cea

fe - ri - ci - tă ca - re es - te la
fe - ri - ci tă ca - re es - te la

Ti - ne iu - bi - to - ru - le de oa - meni.
Ti - ne iu - bi - to - ru - le de oa - meni.

În - tru o - dih - na Ta Doam - ne,
În - tru o - dih - na Ta Doam - ne

un - de toți Sfin - ții Tăi se o - dih - nesc,
un - de toți Sfin - ții Tăi se o - dih - nesc,

o - dih - ne - ște și su - fle - tul
o - dih - ne - ște și su - fle - tul

ro - bu - lui Tău, că sin - gur ești
ro - bu - lui Tău, că sin - gur ești

fă - ră de moar - te.
fă - ră de moar - te.

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
Recitativ
Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Tu ești Dum - ne - zeu, ca - re - le Te-ai po - go -
Allegretto
Tu ești Dum - ne - zeu, ca - re - le Te-ai po - go -

rit - în iad, și ai des - le - gat du - re
rit - în iad, și ai des - le - gat du - re

ri - le ce - lor fe - re - cați În - su - ți și su —

ri - le ce - lor fe - re - cați În - su ți și su —

fle - tul ro — bu - lui Tău o - dih — ne — ște - l!

Și a - cum și pururea și în vecii vecilor A — min.

Și a - cum și pururea și în vecii vecilor A — min.

U - na cu - ra - - tă și prea ne - vi - no -

U - na cu - ra — tă și prea ne - vi - no -

va — — — tă — — — Fe - cioa - ră, Ca - re

ai nă - cut pre Dum - ne - zeu — fă — ră de

să - min - tă, roa - gă - L să min - tu -
 să - min - tă, roa - gă - L să min - tu -
 ias - că su - fle - tul ro - bu - lui Tău!
 ias - că su - fle - tul ro - bu - lui Tău!

DOAMNE MILVEȘTE

INTREIT

Glasul V

① Doam - ne mi - lu - e - ște
 Andantino
 Doam - ne mi - lu - e - ște
 Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne
 Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne
 mi - lu - e - ște.
 mi - lu - e - ște.

②

Andantino

Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne
Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne

mi - lu - e - ște Doam - ne mi - lu -
mi - lu - e - ște Doam - ne mi - lu -

e ————— ște!
e ————— ște!

De două ori:

Andantino

Doam - ne mi - lu - e ————— ște
Doam - ne mi - lu - e ————— ște

Preotul citește apoi rugăciunea „Dumnezeul duhurilor și a tot trupul...» cu efonisul respectiv, apoi face apolusul, după care zice: „Întru fericită adormire...» iar cântărețul cântă „Veșnică pomenire » după cum urmează:

①

Andantino

Veș - ni - că po - me - ni - re Veș - ni - că po - me -
Veș - ni - că po - me - ni - re Veș - ni - că po - me -

ni - re *mf* Veș - ni - că lor po - me - ni - re!

ni - re Veș - ni - că lor po - me - ni - re!

② *mf* Ves - ni - că po - me - ni - re *mf* Veș -

Andantino *mf* Veș - ni - că po - me - ni - re Veș -

ni - că po - me - ni - re, *mf* Veș - ni -

ni - că po - me - ni - re Veș - ni -

că lor po - me - ni - re!

că lor po - me - ni - re!

③ *mf* Ves - ni - că po - me - ni - re *mf* Veș - ni -

Andante *mf* Veș - ni - că po - me - ni - re Veș - ni -

că po - me - ni - re *mf* Veș - ni - că lui -

că po - me - ni - re Veș - ni - că lui -

po - me - ni re! A - min.

po - me - ni re! A - min.

SLUJBA ÎNMORMÎNTĂRII

(În biserică)

Fiind adus trupul mortului în biserică (în pronaos, cu privirea spre răsărit), preotul, îmbrăcat cu epitrahilul și sfiță (felon) primește luminare aprinsă și dă binecuvântarea pentru începutul slujbei („Binecuvântat este Dumnezeuul nostru...” și apoi cădește pe mort de jur împrejur și pe cei de față, cântînd:

ALILUIA

Glasul VIII (Va cadela Ni)

mp
Andantino

A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a,
A - li - lu - i - a, A - li - lu - i - a,
A - li - lu - i - a.

A - li - lu - i - a.

De două ori
apoi a treia oară:

mf
A - li - lu - i - a, A - li - lu - i -

mf
A - li - lu - i - a, A - li - lu - i -

a, A - li - lu - i - a.

a, A - li - lu - i - a.

mf
Ce - la ce prin a - dîn - cul în - te - lep -

mf
Ce - la ce prin a - dîn - cul în - te - lep -

mf
ciu - nii cu iu - bi - rea de oa - meni toa - te

mf
ciu - nii cu iu - bi - rea de oa - meni toa - te

le - chi - ver - ni - sești

le - chi - ver - ni - sești

Și ce - ea ce es - te de fo - los tu - tu - ror

Și ce - ea ce es - te de fo - los tu - tu - ror

le dă - ru - ești *sh* U - nu - le zi - di - to -
 le dă - ru - ești U - - nu - le zi - di - to -

ru - le o - dih - ne - ște Doam - ne su - fle - tul
 ru - le o - dih - ne - ște Doam - ne su - fle - tul

a - dor - mi - tu - lui ro - bu - lui
 a - dor - mi - tu - lui ro - bu - lui

Tău, *sh* că spre Ti - ne nă - dej - dea și-a pus *g*
 Tău ca spre Ti - ne nă - dej - dea și-a pus

spre Fă - că - to - rul și Zi - di - to - rul și
 spre Fă - că - to - rul și Zi - di - to - rul și

Dum - ne - ze - ul nos - tru.
 Dum - ne - ze - ul nos - tru.

mf
Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh
Recitativ

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh

Și a-cum și pururea și în vecii vecilor A - min

Și a-cum și pururea și în vecii vecilor A - min

mf
Pre Ti - ne zid și li - man — Te a - vem
Moderato

Pre Ți - ne zid și li - man — Te a - vem

și ru - gă - toa - re bi - ne pri - mi - tă

și ru - gă - toa - re bi - ne pri - mi - tă

că — tre — Dum — ne — zeu,

că — tre — Dum — ne — zeu,

Ca — re - le s-a nă - cut din Ti — ne,

Ca — re - le s-a nă - cut din Ti — ne

Nă - că - toa - re de Dum - ne - zeu - ne - nun -
 ti - tă Ce - ia ce ești mîn - tu - i -
 fi - tă Ce - ia ce ești mîn - tu - i -
 rea cre - din - cio - și - lor.

CANTIC 17

Stihuri psalm 118 glasul VI forma glasului II Δi

STAREA I

Fe - ri - ciți cei fă - ră pri - ha - nă în
 ca - le ca - rii um - blă în le - gea

Dom - nu - lui, A - li - lu - i a _____
 Dom - nu - lui, A - li - lu _____ i _____ a.

②

p Bu - nă es - te mi - e le - gea
p Bu - nă es - te mi _____ e le - gea

gu - rii Ta _____ le mai mult de cât co -
 gu - rii Ta _____ le mai mult de cât co -

mori de a _____ ur și de ar - gint.
 mori de a _____ ur _____ și de ar - gint.

A - li - lu - i _____ a. _____
 A - li - lu _____ i _____ a.

Urmează Ectenia cu :

DOAMNE MILUÈȘTE

INTREIT

Glasul VI Δι σ

Δι σ *p*

Moderato

Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne mi - lu -
 Doam - ne mi - lu - e - ște Doam - ne mi - lu -

e - ște Doam - ne mi - lu - e - ște
 e - ște Doam - ne mi - lu - e - ște

Urmează apoi stihurile din:

STAREA II^a

Glasul V ρ̣ πa

① ρ̣ πa *mf*

Moderato

A - min. Mîi - ni - le Ta - le m-au fă - cut și
 A - min. Mîi - ni - le Ta - le m-au fă - cut și

m-au zi - dit ρ̣ în - țe - lep - țe - ște - mă și
 m-au zi - dit în - țe - lep - țe - ște - mă și

mă voi în - vă - ța po - run — ci - le Ta —
 mă voi în - vă - ța po - run — ci - le Tă —

le Mi - lu - e — ște pre ro - bul Tău.
 le Mi - lu - e — ște pre ro - bul Tău.

② Gu - ra mea am des - chis și — am sus -
 Gu - ra mea — am des - chis și — am sus -

pi - nat că de po - run — ci - le Ta - le am
 pi - nat că de po - run — ci - le Ta - le am

do - rit. Mi - lu - e — ște pre ro - bul Tău.
 do - rit. Mi - lu - e — ște pre ro - bul Tău.

Urmează Ectenia cu Doamne miluește întreit ca la Starea II-a apoi :

STAREA III

Glasul III "ra

①

mf A - min. *p* Ca - u - tă spre mi - ne și mă
Moderato

A - min. Ca - u - tă spre mi - ne și mă

mîn - tu - e — ste *q* cum ca — uți spre cei —
mîn - tu - e — ste cum ca — uți spre cei —

ce iu - besc nu - me - le Tău Nu — me - le
ce iu - besc nu - me - le Tău Nu — me - le

Tău, A - li - lu — i — a!
Tău, A - li - lu — i — a!

②

p Viu va fi su — fle - tul meu și Te —
p Viu — va fi su — fle - tul meu și Te —

va lă — u - da, și ju - de - că — ți - le
va lă — u - da, și ju - de - că — ți - le

Ta — le vor a - ju - ta — mi — e.
Ta — le vor a - ju - ta — mi — e.

Nu — me - le Tău, A - li - lu — i — a.
Nu — me - le Tău A - li - lu — i — a.

BINECVÎNTĂRILE MORTILOR

Glasul V q Ta q (tetrafon)

Bi - ne cu - vîn - tat ești Doam - ne în - va —
Bi - ne cu - vîn - tat ești Doam — ne în - va -

ță - ne pre noi în - drep - tă — ri - le Ta - le
ță - ne pre noi — în - drep - tă — ri - le Ta - le

① *p*
 Cea - ta Sfin - ți - lor a a - flat iz - vo —
 Cea - ta Sfin - ți - lor a a - flat iz - vo —

rul vi - e — ții și u - șa ra — iu - lui; *mf*
 rul vi - e — ții și u - șa ra — iu - lui;

să a — flu și eu ca — lea prin po - că -
 să a — flu și eu ca — lea prin po - că -

in - ță *mf* eu sînt oa - ia cea pier - du — ță; *mf*
 in - ță eu sînt oa - ia cea pier - du — ță;

chia - mă - mă Mîn - tu - i - to — ru —
 chia - mă - mă Mîn - tu - i - to — ru —

le — și mă mîn - tu - ie — ște! *mf*
 le — și mă mîn - tu - ie — ște!

BINECVINTAT EȘTI, DOAMNE.....

② *♩* *p* Cei _____ ce pre mie — lul lui Dum - ne -

Cei _____ ce pre mie — lul lui Dum - ne -

zeu _____ ați măr - tu - ri - sit *v'* și ați fost _____

zeu _____ ați mărt - tu - ri - sit și ați fost _____

jun - ghi - ați _____ ca ni _____ ște miei *♩* *q* fi - ind

jun - ghi - ați _____ ca ni _____ ște miei fi - ind

mu - tați la vi - a - ța cea _____ ne - îm - bă -

mu - tați la vi - a - ța cea _____ ne - îm - bă -

trî - ni - toa - re și pu - ru - rea veș _____

trî - ni - toa _____ re și pu _____ ru - rea veș _____

ni — că Sfin — ți — lor; A — ce — lu — ia
ni — că Sfin — ți — lor; A — ce — lu — ia
cu dea — din — sul mu — ce — ni — ci — lor vă
cu dea — din — sul mu — ce — ni — ci — lor vă
ru — gați, să ne dă — ru — ias — că no — uă
ru — gați să ne dă — ru — ias — că no — uă
des — le — ga — rea da — to — ri — i — lor!
des — le — ga — rea da — to — ri — i — lor!

BINECVÎNTAT EȘTI, DOAMNE.....

③ *p*
Cei ce ați um - blat pe ca - lea cea
Cei ce ați um - blat pe ca — lea cea

strîm — tă și cu chi — nuri toți ca — rii
strîm — tă și cu chi — nuri toți ca — rii

în via - ță cru — cea ca ju — gul ați
în via - ță cru — cea ca ju — gul ați

lu - at și mi - e mi-ați ur - mat — cu cre -
lu - at și mi - e mi-ați ur - mat — cu cre -

din — tă Ve - niți de lu - ați — da
din — tă Ve - niți de lu - ați — da

ru - ri - le ca - re am gă - tit — vo - uă
ru ri - le ca - re am gă - tit — vo - uă

și cu - nu - ni - le — ce - rești.
și cu - nu - ni - le — ce - rești.

BINECVINTAT EȘTI, DOAMNE.....

④

Chi - pul mă - ri - rii Ta - le ce - lei ne -
 Chi - pul mă - ri - rii Ta - le ce - lei ne -

gră - i - te sînt ma - car de - și port ra -
 gră - i - te sînt ma - car de - și port ra -

ne - le pă - ca - te - lor mi - lu - e - ște
 ne - le pă - ca - te - lor mi - lu - e - ște

zi - di - rea Ta Stă - pî - ne și o cu -
 zi - di - rea Ta Stă - pî - ne și o cu -

ră - țe - ște cu în - du - ra - rea Ta;
 ră - țe - ște cu în - du - ra - rea Ta;

și moș - te - ni - rea cea do - ri - tă dă - ru -
și moș - te - ni - rea cea do - ri - tă dă - ru -

e ște-mi fă - cîn - du - mă pre mi - ne
e ște-mi fă - cîn - du - mă pre mi - ne

ia - răși ce - tă - țean ra - iu - lui.
ia - răși ce - tă - țean ra - iu - lui.

BINECVÎNTAT EȘTI, DOAMNE.....

⑤ *p* Ce - la ce cu mî - na din - tru ne - fi -
Ce - la ce cu mî - na din - tru ne - fi -

in - tă m-ai zi - dît Și cu chi - pul Tău
in - tă m-ai zi - dît Și cu chi - pul Tău

cel dum - ne - ze - esc mai cin - stit; sc
 cel dum - ne - ze - esc mai — cin - stit;

iar pen - tru căl - ca - rea po - run - cii ia -
 iar pen - tru căl - ca — rea po - run - cii ia —

răși m-ai în - tors — în pă - mînt, din ca - re - le
 răși m-ai în - tors — în pă - mînt din ca - re - le

am fost — lu - at; sc
 am fost — lu - at la cel du - pă a - se -

mă - na — re mă ri - di — că
 mă - na — re mă ri - di — că

cu frum - se - ța cea — din - tîi ia — răși
 cu frum - se - ța cea — din tîi ia — răși

îm - po - do - bin — du — mă!

îm - po - do - bin — du — mă!

BINECVÎNTAT EȘTI, DOAMNE.....

⑥

O - di - ne — ște Dum - ne - ze - u - le

O - di - ne — ște Dum - ne - ze - u - le

pre ro - bul Tău, și - l a - șea — ză — în

pre ro - bul Tău, și - l a - șea — ză — în

rai, un - de ce - te - le Sfin — ți - lor

rai, un - de ce - te - le Sfin — ți - lor

Doam — ne și drep - ții ca lu - mi - nă - to -

Doam — ne și drep - ții ca lu - mi - nă - to -

rii stră-lu-cesc pre a-dor-mi-tul ro-bul

rii stră-lu-cesc pre a-dor-mi-tul ro-bul

Tău o-dih-ne ște-l tre-cîn-

Tău o-dih-ne ște-l tre-cîn-

du-i lui toa-te gre-șa-le-le.

du-i lui toa-te gre-șa-le-le.

Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi-

Mă-ri-re Ta-tă-lui și Fi-

u-lui și Sfin-tu-lui Duh.

u-lui și Sfin-tu-lui Duh.

Pre o Dum-ne-ze-i-re în trei stră-

Pre o Dum-ne-ze-i-re în trei stră-

lu - ciri, cu bu - nă cre - din — ță să o
lu - ciri cu bu - nă cre - din — ță să o

lă — u - dăm — stri - gînd Sfînt — ești Pă - rin -
lă — u - dăm — stri - gînd Sfînt — ești Pă - rin -

te fă - ră de în - ce - put, Fi - u - le cel
te fă - ră de în - ce - put, Fi - u - le cel

îm - pre - u - nă fă — ră de în - ce - put
îm - pre - u - nă fă — ră de în - ce - put

și Du — hu - le cel — Dum - ne — ze - esc;
și Du — hu - le cel — Dum - ne — ze - esc;

lu — mi - nea - ză - ne pre noi, ca - re cu
lu - mi - nea - ză - ne pre noi, ca - re cu

cre - din - tă slu - jim Ți — e; Și ne
cre - dîn - tă slu - jim Ți — e; Și ne

scoa - te din fo - cul cel — de veci!
scoa - te din fo - cul cel — de veci!

Și a - cum și pu — ru - rea și
Și a - cum și pu — ru - rea și

în ve - cii ve - ci - lor — A - min.
în ve - cii ve - ci - lor — A - min.

Bu — cu - ră - te cu - ra — tă, Ce - ia
Bu — cu - ră - te cu - ra — tă, Ce - ia

ce ai nă - ș - cut pre Dum - ne - zeu — cu trup spre
ce ai nă - ș - cut pre Dum - ne - zeu — cu trup spre

mîn - tu - i - rea tu - tu - ror; că nea - mul o -

me - nesc a a - flaf mîn - tu - i re prin

ti - ne; Și noi să a - flăm ra

iul, Năs - că - toa - re de Dum - ne - zeu cu - ra -

tă și bi - ne cu - vîn - ta tă!

A - li - lu i - a, A - li -

lu — i - a, A - li - lu — i - a, Mă -
 lu — i - a, A - li - lu — i - a, Mă -

ri - re Ți - e Dum - ne - ze - u - le! *mf*
 ri - re Ți - e Dum - ne - ze - u - le! Se cântă de două ori.

mf A - li — lu — i
 Mai rar
 A - li ³ lu — i

a, A - li — lu
 a, A - li ³ lu

i a, A - li - lu
 i a, A - li - lu ³ ³

i a, Mă - ri - re Ți
 i a, Mă - ri - re Ți ³

i e Dum ne

i e Dum ne

ze u le!

ze u le!

Urmează Ectenia întreită, ca la pag. 41, apoi:

TROPAR

Glasul Văjta

Allegretto

O - di - ne - ște Mîn - tu - i - to - rul

O - di - ne - ște Mîn - tu - i - to - rul,

no - stru cu drep - ții pre ro - bul Tău,

no - stru cu drep - ții pre ro - bul Tău,

și - l să - lă - ș - lu - e - ște pre dîn - sul în cur - ții -

și - l să - lă - ș - lu - e - ște pre dîn - sul în cur - ții -

le Ta — le, pre — cum — es — te scris; ∞
 le Ta — le pre — cum — es — te scris;

tre — cînd — ca un bun gre — șa — le — le
 tre — cînd — ca un bun gre — șa — le — le

lui — ce — le de vo — ie și ce —
 lui — ce — le de vo — ie și ce —

le fă — ră de vo — ie; ∞ și toa — te ce — le
 le fă — ră de vo — ie; și toa — te ce — le

în — tru ne — ști — in — ță și în — tru ști — in —
 în — tru ne — ști — in — ță și în — tru ști — in —

ță, iu — bi — to — ru — le de oa — meni! ∞
 ță, iu — bi — to — ru — le de oa — meni!

mf
 x *q*
 Mă - ri - re Ta - tă - lui și Fi -
 Mă - ri - re Ta - tă - lui și Fi -

u - lui și Sfin - tu - lui Duh,
 u - lui și Sfin - tu - lui Duh,

mf
 x *q*
 Și a - cum și pu - ru - rea și
 Și a - cum și pu - ru - rea și

în ve - cii ve - ci - lor A - min.
 în ve - cii ve - ci - lor A - min.

mf
 x *q*
 Ce - la ce din Fe - cioa - ră ai
 Ce - la ce din Fe - cioa - ră ai

ră - să - rit lu - mii Hris - toa - se,
 ră - să - rit lu - mii Hris - toa - se,

Dum — ne — ze — u — le, și prin trîn — sa
 Dum — ne — ze — u — le, și prin trîn — sa
 fii — ai lu — mi — nii ne-ai a — ră — tat,
 fii — ai lu — mi — nii ne-ai a — ră — tat,
 mi — lu — e — ște — ne — pre noi!
 mi — lu — e — ște — ne — pre noi!

După rînduiala din Molitfelnic și din Penihidă, urmează psalmul 50, apoi Canonul morților (Întru cămările cerești. ✠ din care, în practică (mai ales la bisericile din orașe) se cîntă numai irmoasele de la peasne a treia, a șasea și a noua, precum urmează:

IRMOSUL PESNEI 3^a

Glasul VI forma glasului II Δi

Nu es - te sfînt pre - cum Tu Doam - ne Dum - ne -
 Allegretto
 Nu es - te sfînt pre - cum Tu Doam - ne Dum - ne -

ze — ul meu ca - re - le ai în - năl - țat

ze — ul meu ca - re - le ai în - năl - țat

frun - tea cre - din - cio - și - lor Tăi Bu - nu - le

frun - tea cre - din - cio - și - lor Tăi Bu - nu - le

și ne-ai în - tă - rit pre — noi pe pia -

și ne-ai în - tă - rit — pre — noi pe pia -

tra măr - tu - ri - si - rii Ta — le.

tra măr - tu - ri - si - rii Ta — le.

Acolo unde se cîntă toate stihurile Canonului, ele se cîntă după modelul celei de mai sus, punîndu-se înaintea lor stihurile indicate în Molitfelnic. După irmosul pesnei a treia (sau după ultima stihură de la peasna a treia dacă se cîntă toate) urmează Ectenia scurtă pentru morți și apoi se citește Sedelna „Cu adevărat deșertăciune sînt toate....”

IRMOSUL PESNEI a 6^a

Glasul VI forma glasului II Δ i

Ma - rea vi - e — fii vă - zîn - du - o

Allegretto

Ma - rea vi - e — fii vă - zîn - du - o

în - năl - țin - du - se de vi - fo - rul is - pi -
 în - năl țin - du - se de vi - fo - rul is - pi -

te - lor la li - ma - nul Tău cel lin a - ler -
 te - lor la li - ha - nul Tău cel lin a - ler -

gând strig că - tre | Ti - ne Scoa - te
 gând strig că - tre Ti - ne Scoa - te

din stri - că - ciu - ne vi - a - ța
 din stri - că - ciu - ne vi - a - ța

mea mult mi - los - ți - ve.
 mea mult mi - los - ți - ve.

După aceasta (sau după ultima stihiră de la peasna a VI-a, dacă se cântă toate) urmează:

CONDACUL

Glasul VIII *♩* *♩* Jă cadela Vi

T
mf
♩
♩
Andantino

Cu Sfin - ții o - dih - ne - ște Hris -

Cu Sfin - ții o - dih - ne - ște Hris -

toa - se su - fle - tul a - dor - mi - tu -

toa - se su - fle - tul a - dor - mi - tu -

lui ro - bu - lui Tău,

lui ro - bu - lui Tău,

un - de nu es - te du - re - re nici în - tris -

un - de nu es - te du - re - re nici în - tris -

ta - re nici sus - pin ci vi a - ță

ta - re nici sus - pin ci via a - ță

fă — ră — de sfir — și!

Se citește Icosul „Tu singur ești fără de moarte...” și apoi se cântă din nou Condacul »Cu Sfinții...», ca mai sus. Urmează stihurile de la peasna a VII a și a VIII a a Canonului (dacă se cântă toate) sau îndată:

IRMOSUL PESMEI 99

Glasul VI forma glasului II

Pre Dum - ne - zeu a-L ve - dea, nu es -
 te cu pu - tin - ță oa - me - ni - lor,
 spre ca - re - le nu cu - tea - ză a că -

u - ta o - ști - le în - ge - rești;

u - ta o - ști - le în - ge - rești;

Iar prin Ti - ne, Prea cu - ra - tă, s-a

Iar prin Ti - ne Prea cu - ra - tă, s-a

a - ră - tat o a - me - ni - lor

a - ră - tat o a - me - ni - lor

Cu - vîn - tul în - tru - paț, pre ca - re - le

Cu - vîn - tul în - tru - paț pre ca - re - le

mă - rin - du-L cu o - ști - le ce - rești,

mă - rin - du-L cu o - ști - le ce - rești,

pre Ti - ne Te fe - ri - cim!

pre Ti - ne Te fe - ri - cim!

După irmosii pesnei a noua (sau după ultima stihiră de la peasna a noua, dacă se cântă toate), se zice din nou Eczenia mortilor; apoi se cântă (sau se citește răs și deslușit) stihirile idiomele ale celor opt glasuri, alcătuite de Sf. Ioan Damaschinul („Care desfătare lumească este lipsită de întristare?„ și celelalte.) Dacă se citește, se vor cânta totuși, cel puțin două din ele, și anume, cea de la glasul al V-lea și cea de la glasul al VIII-lea, precum urmează:

S T I H I R A

Glasul V ḡ πa

ḡ πa *p* A - du - su - mi - am a - min - te ḡ de pro -
Andante
 A - dū - su - mi - am a - min - te de pro -

o - ro - cul ce - stri - gă: ḡ
 o - ro - cul ce - stri - gă:

Eu sînt pă - mînt și ce - nu
 Eu sînt pă - mînt și ce - nu

șă; ḡ și ia - răși m - am ui - tat în - mor -
 șă; și ia - răși m - am ui - tat în mor -

mîn — turi, Și am vă - zut oa - se
 mîn — turi, Și am vă - zut oa - se
 goa — le și am — zis:
 goa — le și am — zis:
 Oa - re ci - ne es - te îm - pă - ra - tul
 Oa - re ci — ne es - te îm - pă - ra - tul
 sau os — ta șul bo - ga -
 sau os — ta șul bo - ga -
 tul sau să — ra — cul,
 tul sau să — ra — cul,
 drep — tul sau pă —
 drep — tul sau pă —

că — to — sul? Ci o — dih — ne —
 că — fo — sul? Ci o — dih — ne —
 ște Doam — ne cu drep —
 ște Doam — ne cu drep —
 ții pre ro — bul — Tău.
 ții pre ro — bul — Tău.

S T I H I R A

Glasul VIII *♩* vi

După D. Suceveanu

v *p*
 Plîng — și mă tin — gu — esc cînd
 Plîng — și mă tin — gu — esc cînd
 gin — desc la moar — te
 gin — desc la moar — te

Și văd în mor-min-turi ză

Și văd în mor-mîn-turi ză

cînd fru-mu-se-țea noa

cînd fru-mu-se-țea noa

stră cea zi di-tă

stră cea zi di-tă

du-pă chi-pul lui Dum

du-pă chi-pul lui Dum

ne zeu,

ne zeu,

gro-za vă, ne-slă-

gro-za vă, ne-slă-

vi - tă și fă - ră chip

O mi - nu

ne. Ce tai - nă es - te a

cea - sta ce s-a fă - cut cu noi?

Cum ne-am dat stri - că - ciu - nii? Cum ne-am

în - ju - gat cu moar - tea!

Cu a - de - vă ————— raf pre - cum — e
 Cu a - de - vă ————— raf pre - cum — e

ste ————— scris, du - pre po - run - ca — lui
 ste ————— scris, du - pre po - run — ca — lui

Dum ————— ne —————
 Dum ————— ne —————

zeu, Ca — re - le dă a - dor - mi — tu -
 zeu, Ca — re - le dă a - dor - mi — tu -

lui ————— o — dih ————— nă. *rall.*
 lui ————— o - dih ————— nă.

Îndetă după această stihiră se cîntă :

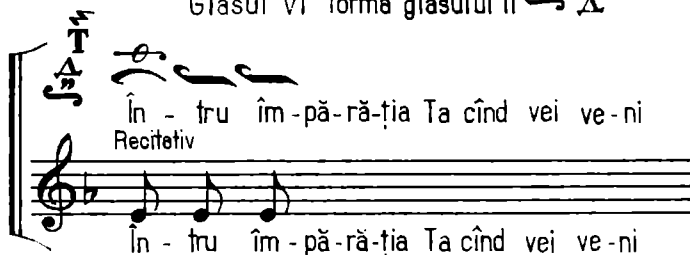
FERICIRILE

Glasul VI forma glasului II

Recitativ

În - tru îm - pă - ră - ția Ta cînd vei ve - ni

În - tru îm - pă - ră - ția Ta cînd vei ve - ni

Allegretto

Po - me - ne - ște - ne pre noi Doam - ne

Po - me - ne - ște - ne pre noi Doam - ne

Allegretto

Fe - ri - ciți cei să - raci cu du - hul

Fe - ri - ciți cei să - raci cu du - hul

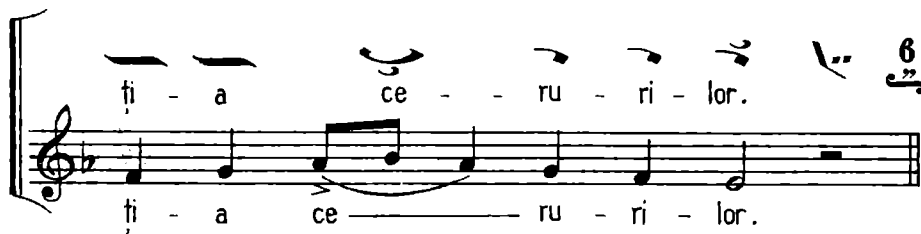
că a - ce - lo - ra es - te îm - pă - ră -

că a - ce - lo - ra es - te îm - pă - ră -

ți - a ce - ru - ri - lor.

ți - a ce - ru - ri - lor.

②

Fe - ri - ciți _____ cei ce plîng că a -
 Fe - ri - ciți _____ cei ce plîng că a -

ce _____ ia se _____ vor mîn - gî - ia.
 ce _____ ia se _____ vor mîn - gî - ia.

③

Fe - ri - ciți cei blînzi, că a - ce _____
 Fe - ri - ciți cei blînzi, că a - ce _____

ia vor moș - te - ni pă - mîn - tul.
 ia vor moș - te - ni pă - mîn - tul.

④

Fe - ri - ciți _____ cei flă - mînzi și în -
 Fe - ri - ciți _____ cei flă - mînzi și în -

se - tați _____ de drep - ta - te că a -
 se - tați _____ de drep - ta - te că a -

ce — ia se — vor să — tu — ra.

ce — ia se — vor să — lu — ra.

⑤

Fe - ri - cîți cei mi - los - tîvi, că a -

Fe - ri - cîți cei mi - los - tîvi ca a -

ce — ia se — vor mi - lu - i.

ce — ia se — vor mi - lu - i.

I

Pre țil - ha — rul în - ții I-ai fă - cut

Pre țil - ha — rul în - ții I-ai fă - cut

Hris - toa - se ce - tă — țean — ra - iu - lui,

Hris - toa — se ce - tă - țean — ra - iu - lui,

Ca - re - le a stri - gat Ți — e pe

Ca - re - le a stri - gat Ți — e pe

cru — ce „po — me — ne — ște — mă”

cru — ce „po — me — ne — ște — mă”

Po — că — în — ții a — ce — lu — ia în —

Po — că — în — ții a — ce — lu — ia în —

vred — ni — ce — ște — mă și pre mi —

vred — ni — ce — ște — mă și pre mi —

ne ne — vred — ni — cul .

ne ne — vred — ni — cul .

⑥ Fe — ri — cii cei cu — rați cu i — ni — ma,

Fe — ri — cii cei cu — rați cu i — ni — ma,

că a — ce — ia vor ve — dea pe Dum — ne — zeu .

că a — ce — ia vor ve — dea — pe Dum — ne — zeu .

II

6/8 p

Ce - la ce stă - pî - nești vi - a — ta

Ce la ce stă - pî - nești vi - a — ta

și moar - tea, în lo - ca - șu - ri - le sfin —

și moar — tea în lo - ca - șu - ri - le sfin —

ți - lor o - dih - ne - ște pre a - ce — sta

ți - lor o - dih - ne - ște pre a - ce — sta

ce l-ai mu - tat — din a - ces - te tre - că -

ce l-ai mu - tat din a - ces - te tre - că -

toa — re Ca — re - le stri — gă:

toa — re Ca — re - le stri — gă:

po - me — ne — ște — mă cînd vei ve -

po - me - ne — ște — mă cînd vei ve -

ni în-tru îm-pă-ră-ți-a Ta.

⑦

Fe-ri-ciți fă-că-to-rii de

pa-ce, că a-ce-ia fi-ii

lui Dum-ne-zeu se vor che-ma.

III

Ce-la ce stă-pî-nești su-fle-te-le

și tru-pu-ri-le, în-tru a că-rui mî-

nă es - te su - fla - rea noa — stră mîn - gî -

nă es - te su - fla - rea noa — stră mîn - gî -

ie rea ce lor în tris tați o dih ne — ște

ie - rea ce - lor în tris - tați o - dih - ne — ște

în la — tu - rea drep — ți — lor pre a -

în la — tu - rea drep — ți — lor pre a -

ce — sta ce l - ai mu — tat.

ce — sta ce l - ai mu — tat.

8 *P* Fe - ri - ciți cei pri - go - niți pen - tru drep -

Fe - ri - ciți cei pri - go - niți pen - tru drep -

ta — te că a - ce - lo - ra es - te îm -

ta — te că a - ce - lo - ra es - te îm -

pă - ră - ți - a ce - ru - ri - lor.

pă - ră - ți - a ce - ru - ri - lor.

IV Hris - fos să te o dih - nea - scă în

Hris - fos să te o - dih - nea - scă în

la - tu - rea ce - lor vii și u - și -

la - tu - rea ce - lor vii și u - și -

le ra - iu - lui să-ți des - chi - dă

le ra - iu - lui să-ți des - chi - dă

și oș - tean îm - pă - ră - ți - ei Sa - le să

și oș - tean îm - pă - ră - ți - ei Să - le să

te a - ra - te și ier - ta - re să-ți

te a - ra - te și ier - ta - re să-ți

dă - ru - ia - scă de ce - le - ce ai

dă - ru - ia - scă de ce - le - ce ai

gre - șit în vi - a - ță Iu - bi - to

gre - șit în vi - a - ță Iu - bi - to

o - ru le de Hris - tos.

o - ru le de Hris - tos.

9 Fe - ri - ciți veți fi cînd vă vor o - că -

Fe - ri - ciți veți fi cînd vă vor o - că -

ri pre voi și vă vor pri - go - ni și vor zi -

ri pre voi și vă vor pri - go - ni și vor zi -

ce tot cu - vîn - tul rău îm - po - tri - va voa

ce tot cu - vîn - tul rău îm - po - tri - va voa

stră - min - țind pen - tru mi - ne,

stră - min - țind pen - tru mi - ne,

Să mer - gem și să ve - dem în mor -

Să mer - gem și să ve - dem în mor -

mîn - turi că oa - se goa - le es - te o

mîn - turi că oa - se goa - le es - te o

mul mîn - ca - re vier - mi - lor și pu - tre - zi -

mul mîn - ca - re vier - mi - lor și pu - tre - zi -

ciu - ne; Și să cu - noa - ștem ce es -

ciu - ne; Și să cu - noa - ștem ce es -

te bo - gă - țî a fru - mu - se - ța tă

te bo - gă - țî a fru - mu - se - ța tă

ri - a și pu - te *rall....* rea

ri - a și pu - te rea

10 Bu - cu - ra - ți - vă și vă ve -

Bu - cu - ra - ți - vă și vă ve -

se - liți, că pla - ta voa - stră mul -

se - liți, că pla - ta voa - stră mul -

tă es - te în ce - ruri.

tă es - te în ce - ruri.

VI Să a - u zim ce stri - gă A tot

Să a - u zim ce stri - gă A tot

ți - i - to - rul: Vai! de cei ce ca - u -

ți - i - to - rul: Vai! de cei ce ca - u -

tă să va — ză zi - ua . cea în - fri - co - să -
 ta să va — ză zi - ua cea în - fri - co - să —

tă a Dom — nu — lui! Că a - ce - ia
 tă a Dom — nu — lui! Ca a - ce - ia

es - te în - tu - ne — ric că va să lă - mu -
 ăs - te în - tu - ne — ric că va să lă - mu -

reas — că toa — te cu foc. —
 reas — că toa — te cu foc. —

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
 Recitativ

Mă - ri - re Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

VII
 Mă - ri - re Ce - lui fă — ră de în -
 Allegretto
 Mă - ri - re Ce - lui fă — ră de în -

ce - put, na - ște - rii și pur - ce - de - rii: 6

ce - put, na - ște - rii și pur - ce - de - rii:

Ta - tă - lui mă în - chin Ce - lui ce

Ța - tă - lui mă în - chin Ce - lui ce

a nă - scut; pre Fi - ul mă - resc Cel ce

a nă - scut pre Fi - ul mă - resc Cel ce

s-a nă - scut 6 la - ud pre Du - hul Sfînt Cel ce

s-a nă - scut Ța - ud pre Du - hul Sfînt Cel ce

stră - lu - ce - ște îm - pre - u - nă cu

stră - lu - ce - ște îm - pre - u - nă cu

Ta - tăl și cu Fi - ul. 6

Ța - tăl și cu Fi - ul.

Si a - cum și pururea și în vecii vecilor A - min.

Recitativ

Și a-cum și pururea și în vecii vecilor A - min.

Cum iz - vo - răști lap - te din piep -

Allegretto

Cum iz - vo - răști lap - te din piep -

tul Tău, Fe - cioa - ră? Cum hră - nești pre

tul Tău, Fe - cioa - ră? Cum hră - nești pre

hră - ni - to - rul făp - tu - rii?

hră - ni - to - rul făp - tu - rii?

Pre - cum ști - e cel ce a iz - vo -

Pre - cum ști - e cel ce a iz - vo -

rit a - pă din pia - tră, rî - uri de

rit a - pă din pia - tră, rî - uri de

a — pe no - ro - du - lui Ce — lui
 a — pe no - ro — du - lui Ce — lui

în - se - tat pre - cum — es - te scris. —
 în - se - tat pre - cum — es - te scris. —

Urmează citirea Apostolului (I.Tes.IV,13 și urm.) și a Sf.Evanghelii; apoi Ectenia întreită a morților (vezi pag.59) și rugăciunea „Dumnezeul duhurilor și a tot trupul „și celelalte rugăciuni de iertare și deslegare, precum se arată în Molitfelnic. Se face otpustul și „Veșnică pomenire”(vezi pag. 60), iar în timp ce creștinii dau mortului sărutarea cea mai de pe urmă, se cântă prosomia „Veniți fraților să dăm mortului sărutarea de pe urmă” și celelalte stihiri, sau numai Slava acestor stihiri, precum urmează:

MĂRIRE... ȘI ACUM... SLAVA STIHIRILOR

Glasul VI

Mă - ri - re Ta — tă — lui
 Mă - ri - re Ta — tă — lui

și Fi - u - lui și Sfin —
 și Fi - u - lui și Sfin —

tu — lui — Duh Și a - cum și pu -

tu — lui — Duh Și a - cūm și pu -

ru — rea și în ve - cii ve —

ru — rea și în ve - cii — ve —

ci — lor A — min.

ci — lor — A — min.

Vă - zîn - du - mă ză - când fă - ră glas

Vă - zîn - du - mă ză - când fă - ră glas

și fă — ră su - fla — re

și fă — ră su - fla — re

plîn - geți toți pen - tru mi — ne —

plîn - geți toți pen - tru mi — ne —

fra-ți-lor și pri-
fra-ți-lor și pri-
e-te-ni-lor ru-
e-te-ni-lor ru-
de-lor și cu-
de-lor și cu-
nos-cu-ți-lor
nos-cu-ți-lor
Că i-eri vor-beam cu-voi și
Că i-eri vor-beam cu-voi și
fă-ră-ve-ste-a-ve-niț
fă-ră-ve-ste-a-ve-niț

a su - pra-mi în - fri - co - șa

a su - pra-mi în - fri - co - șa

tul ceas al mor - ții.

tul ceas al mor - ții

Ci ve - niți toți ca - re mă iu - biți *

Ci ve - niți toți ca - re mă iu - biți

și mă să - ru - tați cu să - ru - fa

și mă să - ru - tați cu să - ru - fa

rea cea mai de pe

rea cea mai de pe

ur mă Că de a - cum

ur mă Că de a - cum

nu voi mai um - bla nici voi mai

vor bi cu voi că la ju - de -

că - to rui mă duc

un - de nu e păr - ti - ni re

că slu - ga și stă - pî nul îm - pre -

u nă vor fi îm - pă - ra -

tul — și os — ta — șul bo — ga —
tul — și os — ta — șul bo — ga —

tul și să — ra — cul în — tru
tul și să — ra — cul în — tru

a — ce — eași cin — ste — vor —
a — ce — eași cin — ste — vor —

fi; că fi — e — ca — re du — pă făp —
fi; că fi — e — ca — re du — pă făp —

te — le sa — le sau se va
te — le sa — le sau se va

pro — slă — vi sau se va ru —
pro — slă — vi sau se va ru —

și — na ci vă rog pe toți — și mă

și — na ci vă rog pe toți — și mă

cu - ce - resc — vo — uă să vă

cu - ce - resc — vo — uă să vă

ru - gați — ne — în — ce — tat lui

ru - gați — ne — în — ce — tat lui

Hris - tos Dum - ne - zeu — pen

Hris - tos Dum - ne - zeu — pen

tru — mi — ne

tru — mi — ne

ca să nu — fiu — rîn — du

ca să nu — fiu — rîn — du

CINTARILE DIN SLUJBA INMORMINTARII

it du - pă pă - ca - te le

it du - pă pă - ca - te le

me - le la lo - cul

me - le la lo - cul

cel de mun că

cel de mun că

ci să mă a - șe ze

ci , să mă a - șe ze

un - de es - te lu - mi - na

un - de es - te lu - mi - na

vi - e țil.

vi - e țil.

CANTARILE DIN SLUJBA INMORMINTARII

Apoi sicriul cu trupul mortului e ridicat și dus la cimitir unde se face înmormîntarea. Pe drum se cîntă :

SFINTE DUMNEZEULE

Glasul V *♩* La *♩*

mf
Sfin - te, Sfin - te Dum - ne - ze - u -
Andante

Sfin - te, — Sfin - te Dum — ne — ze — u —

le, Sfin - te, Sfin - te ta — re,
le, Sfin - te, Sfin — te ta — re,

Sfin - te, Sfin - te făr' de moar — te
Sfin - te, Sfin - te făr' de moar — te

mi - lu - e - ște - ne mi - lu - e - ște - ne
mi - lu - e - ște - ne mi - lu — e - ște - ne

mi - lu - e - ște - ne - pre noi.
mi - lu - e — ște — ne pre noi.

Le mormînt se mai zice, pentru ultima oară, ectenia pentru morți și „Vesnică pomnire.” (vezi pag.60), după care sicriul cu trupul mortului este coborît în mormînt.

CATALOGUL MANUSCRISELOR
DIN
BIBLIOTECA PATRIARHIEI ROMÎNE ¹

116

MANUALE DE TEOLOGIE MORALĂ

Sec. XVIII (1838): hîrtie; 203 foi²; 20×17; scriere cursivă cu cerneală neagră; între 15 și 21 rînduri pe pagină; mai multe condeie, din care unul al lui Melchisedec, episcopul Romanului; legătură deteriorată, mîncată de cari, în hîrtie, cu piele la cotor și colțuri. A aparținut episcopului Melchisedec al Romanului; a fost una din cărțile lui de școală; de la el a trecut în Biblioteca Seminarului din Huși, apoi în Biblioteca Internatului Teologic. Numere vechi de bibliotecă: în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2271.

f. 1—1v. Albe.

f. 2—2v. Insemnări.

I. Filosofia morală.

1. f. 3—4. Introducție în filosofia morală (§ 1—3).

2. f. 4—5. [Filosofia morală] (§ 4—5).

3. f. 5—9v³; 18—40. [Partea întii]. Filosofia morală generală (§ 6—37).

[Cap.] I. Despre legea morală (§ 6—11) (f. 5—9). [Cap.] II. Despre despoziția către moralitate (§ 12—17) (f. 9—9v; 18—21v). [Cap.] III⁴. Despre lucrările omului cele slobode (§ 18—25) (f. 21v—27v). [Cap.] IV. Despre înputație (§ 26—37) (f. 28—40).

f. 40. Sfirșit.

4. f. 40v—53. Partea a doa. Filosofia morală spețială (§ 38).

1. Conținutare din nr. 9—10, anul XV (1963).

2. Au fost legate la un loc trei manuscrise și o coală de 8 foi dintr-un manual de dogmatică (între foile: 10—17v): 1. *Filosofia morală* (f. 1—9v; 18—53). 2. *Teologia morală* (f. 54—152v); acest manuscris are paginație originală, 195 pagini; manuscrisul a fost mai întins; s-a legat fără sfirșit. 3. *Etica aplicată* (f. 153—203v).

3. Între foile 10 și 17v, după cum aminteam mai sus, a fost legată o fascicolă dintr-un manual de dogmatică, cu următorul cuprins: Demonstrații seau dovezi despre ecșistența lui Dumnezeu (f. 10—11). 2. Demonstrația cozmologică (f. 11—12). 3. Demonstrația fizico-teologică pentru Dumnezeu (f. 12—13). 4. Demonstrația istorică pentru Dumnezeu (f. 13—13v). 5. Demonstrația lui Kant pentru Dumnezeu (f. 13v—15). f. 15v—17v. Albe.

4. In ms.: II.

[Cap.] I. Despre principiul moralic (§ 39—43). (f. 40v—44v). [Cap.] II-le. Despre datorii (§ 44—52) (f. 45—53).

f. 53v. Albă.

II. Teologhia morală.

f. 54. Teologhia morală paradosită în Seminarăia Socolii de D. D. Andrei Teodorescul, a lui Mihail Ștefănescu, 1838, oct[omvrie] 10, luni.

f. 54v. Albă.

1. f. 55—71. Introducere în Teologhia morală.

§ 1. Trebuința desăvârșitei antropologii (p. 55—55v).

Cap. I-ii. Despre deosebite puteri sufletești a omului. § 2. Despărțirea puterii sufletești (f. 55v—56). § 3. Despre puterea cunoașterii (f. 56—57v). § 4. Despre aceeași materie (f. 57v—58). § 5. Despre puterea simțirii (f. 58—58v). § 6. Despre puterea pohtei (f. 58v—59). § 7. Despre aceeași materie (f. 59—59v). § 8. Despre puterea pohtei mai înainte (f. 59v—60). § 9. Despre moralnica slobozenie a omului (f. 60—62). § 10. Despre aceeași materie (f. 62—63).

f. 63. Sfirșit.

Cap. II. Teologhia Morală. § 11. Cunoștința ei (f. 63v—64). § 12. Folosul Teologiei Morale (f. 64—68). § 13—14. Izvoarele Teologiei Morale (f. 68v—70v). § 15. Învățătura moralului înainte de Hristos (f. 70v—71).

2. f. 71v—145v. Itica hristienească gheenerală.

Secția întâi. De legea veșnică în privirea obiectivă.

Cap. I. Ființa și lucrarea legii veșnice. § 16. Cunoștința legii (f. 71v—72). § 17. Estimea sau existența legii morale (f. 72—73v). § 18. Despre aceeași materie (f. 73v—75).

Cap. II. Despre cel mai înalt principiu a moralității. § 19. Cunoștința și însușirile celui mai înalt principiu (f. 75—75v). § 20. Despre principiul real sau al ființei (f. 76). § 21. Principiul cunoașterii (f. 76—76v). § 22. Principiul formal (f. 76v). § 23. Principiul material (f. 76v—77v).

Cap. III. Despre plecările sau motivele către lucrare. § 24. Ideia perfecției morale (f. 77v—78v). § 25. Condițiile și gradurile moralității (f. 78v—79v). § 26. Despre aceeași materie (f. 79v—80v).

Cap. IV. Deosebite soiuri a legilor. § 27. Legi firești și dumnezești, pozitive sau poronci (f. 80v—81v). § 28. Legile absolute și ipoteice (f. 81v—82v). § 29—30. Datorințele izvoritoare din dri[p]t (f. 82v—86v).

Cap. V. Despre legile omenești. § 31. Cunoștința și îndatorirea legilor omenești (f. 86v—87). § 32. Urmare asupra aceleiași materii (f. 87—88). § 33. Despre cunoștință (aidcă cuget) (f. 88—90). § 34. Regulile practice (f. 90—92). § 35—36. Despre conștiința îndoelnică (f. 92—93v).

Secția a doua. Despre împlinirea legii dumnezești.

Cap. I. Principiile care să întrunesc spre împlinirea legii dumnezești. § 37—38. Despre darul dumnezeesc (f. 94—94v).

Cap. II. Despre virtute. § 39. Cunoștința virtuții (f. 95—95v). § 40. Despre virtutea creștenească (f. 95v—96). § 41. Felurile trepte a virtutei (f. 96v—97). § 42. Urmare despre curățâniia virtuții (f. 97—98). § 43—44. Despre vrednicia sau prețul virtuții (f. 98—99v).

Secția a treia. Despre călcarea[a] legii.

Cap. I. Despre păcat îndeobște. § 45. Ce este păcatul (f. 99v—100). § 46—47. Despre răul izvoritoriu din păcat în privire către Dumnezeu (f. 100—103v).

f. 103v. Ende des erste Kapitels.

Cap. II. Pentru felurile soiuri a păcatelor. § 48. Despărțirea păcatelor (f. 104—104v). § 49. Despărțirea păcatului lucrărilor (f. 105—105v). § 50. Păcatele de voe și fără de voe (f. 105v—106). § 51. Păcatele noastre și cele streine (f. 106v—107). § 52. Păcatele din lăuntru și din afară (f. 107). § 53. Păcatele lăsării și a facerii (f. 107v—110). § 54. Despre păcatele de moarte (f. 110—110v). § 55. Despre treptele păcatului (f. 110v—111v).

§ 56. Despre prilejul păcătuirii (f. 111v—113). § 57. Regulile ce trebuie păzite la osebite prilejuri (f. 113—114). § 58. Urmare asupra aceluiaș obiect (f. 114v—116v). § 59. Despre prilejul depărtat (f. 116v—117v). § 60⁵. Despre ispiță (tentatio) (f. 118—121).

Secția IV. Despre pocăință sau întoarcerea păcătoșului.

§ 61. Cunoștința pocăinții (f. 121—121v). § 62. Părțile neapărate a pocăinții sînt. I. Neapărata cunoștință de sineși (f. 121v—123). § 63. II. Durerea pentru păcat (f. 123—124). § 64. III. Statornică propunere sau holărire de a să îndrepta (f. 124—124v). § 65. IV. Îngrijirea de a face îndestulare pentru păcat (f. 124v—125). § 66. V. A nu urni vremea pocăinții (f. 125—127). § 67. VI. Mărturisirea păcatelor (f. 127—129v).

Secția V. Judecarea faptelor omenesti.

Cap. I. Prințiii gheeneralnice. § 68. Moralicescul prețu (f. 129v—133v). § 69. Despre vrednica răsplătire (f. 133v—137).

Cap. II. Despre înputăciune[a] moralicească. § 70. Ce este înputăciunea morali-cească? (f. 137—139). § 71. Prințiiile negative a înputăciunii (f. 139—140). § 72. Prințiiile pozitive în privire cătră înputăciunea faptelor bune (f. 140—141v). § 73. Despre înputăciunea păcatelor (f. 141v—142v). § 74. Despre înputăciunea urmărilor din păcate (f. 142v—143v). § 75. Înputăciunea lucrărilor streine (f. 144—145v).

f. 145v. Finis Ethicae generalis.

3. f. 146—152v. Itica practică.

Scurtă introducere. § 76. Cunoștința și cuprinderea iticei practice (f. 146—147). § 77. Căpitelică despărțire a datorinților (f. 147—147v).

f. 147v. Finis praefationis.

Partea întâi a iticii practice. Despre datorințele nemijlocite către Dumnezeu.

Secția I-a. Despre virtuțele teologhicești.

§ 78. A. Despre credința teologhicească. Cap. I. Așăzarea aceștii datorii (f. 148). § 79. Cunoștința credinții îndeopșle (f. 148—151). § 80. Cunoștința credinței teologhicești (f. 151v—152v). § 81. Folosul și neapărata trebuință a credinței hristiiane (f. 152v)⁶.

III. Etica Aplicată 7.

1. f. 153—154v. Scurtă introducere. Difiniția și cuprinderea eticii aplicate. Despărțirea ofițiilor.

2. f. 155. Partea întâi. Etica aplicată. Despre nemijlocitele ofiții cătră Dumnezeu.

Secția I. Despre virtuțele teologhice. Prețul lor (f. 155—156).

Despre credința teologhică. Capul I. Dizvolvirea⁸ ofițiilor aceștia. Cuprinderea ei în gheeneral (f. 156—159v). Cuprinderea credinții teologhice (f. 159v—160v). Folosul și neșăzitatele credinții hristiiane (f. 161—163v). Obiectul credinții hristiiane (f. 163v—165). Credința noastră să fie vie și lucrătoare (f. 165—168). Stăruire spre lăjirea credinții (f. 168v—170v). Cap. II-le. Despre păcatele înprotiva credinții. Despre ateizm și pan-teizm (f. 171—172). Naturaliștii (f. 172—173). Indiferentismul (f. 173—175v). Despre cei ce stau la îndoială în lucrurile relighiei (f. 175v—176v). Prejudetul relighiozu (f. 176v—177v). Urmare (f. 177v—178v).

B. Despre nădejdea cea teologhică. Cap. I. Dezvălirele ofițiilor acestuia. Cuprin-derea nădejdiu teologhice (f. 179). Titulu și îndemnul a nădejdiu hristiiane (f. 179—182v). Urmare (f. 182v—183v). Ce să cuvine noaă a nădăjdii (f. 184—184v). Despre sfîntenia nădejdiu hristiiane (f. 184v—185v). Despre orînduirea nădejdiu (f. 185v—187). Despre țaria nădejdiu (f. 187—188v). Cap. II. Despre păcatele înprotiva nădejdiu. Depărțarea de sfîntenie (f. 188v—189). Credința deșartă (f. 189—191v). Urmare (f. 191v—192v). Păcate înprotiva țariei nădejdiu (f. 192v).

5. In ms.: 90.

6. Manuscrisul a fost legat fără sfîrșit.

7. Această «*Etică aplicată*» este o altă redacție a «*Iticii Practice*» de la f. 146—152v.

8. Ar fi trebuit să fie scris: *dezvălirea*, ca mai jos la f. 179.

192v. *Finis spei christianae.*

C. Despre dragostea teologică. Cuprinderea dragostii teologhice (f. 193—193v). Titlu ofițiului acestuia (f. 194—196). Însușirile și condițiile dragostii teologhice (f. 196—197). Despre Irica Iișască (f. 197—197v). Sîrguința către desăvîrșire (f. 197v—198v).

Secția II. Despre cînstirea dumnezeiască.

Ofițiul cînstirii de Dumnezeu (f. 198v—200). Despre... și înpărțirea ofițiului acestuia (f. 200—201). A. Ofițiile ordinare a relighiei. Cap. I. Despre slujba dumnezeiască de obște. Cuprinderea rugăcîunii⁹ (f. 201—201v).

f. 202—203v. Albe.

Însemnări de la prima mîină :

f. 2 : *Mihail Ștefănescu* (iscălitura de elev a episcopului Melchisedec al Romanului).

Însemnări posterioare :

Pe marginea de jos a foii 3 : *A Seminariei de Huși.*

117

FIZICĂ. ECONOMIE RURALĂ. ISTORIE NATURALĂ

Sec. XIX (înainte de 1850) ; hîrtie ; 152 foi + 1 foaie hirtie de Vorsatz la început ; 21×17 ; scriere cursivă cu cerneală neagră ; între 19 și 22 rînduri pe pagină ; mai multe condeie ; legătură în hirtie, cu piele la color și colțuri. A făcut probabil parte dintre manualele de școală ale episcopului Melchisedec al Romanului. Din Biblioteca Seminarului din Huși a trecut în Biblioteca Internatului Teologic. Numere vechi de bibliotecă : pe color, 262 și 152 ; în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul : 2317. Manual școlar.

I. f. 1—73v. [Fizică].

1. f. 1—8. Introducere în fizică (§ 1—15).

f. 8. *Finis praefationis.*

f. 8v. Albă.

2. f. 9—65. Secția întâi. Despre trupuri îndeobște (§ 16—81).

Cap. I. Despre însușirile trupurilor (§ 16—31). Cap. al doile. Deosăbirile trupurilor în genere (§ 32—81). A. Despre starea agregăției trupurilor (§ 33—35). B. Despre starea hennică a trupurilor (§ 36—81).

f. 65. *Finis chemiae.*

3. f. 65v—73v. Secția II. *Ecvilibria puterelor. Statica* (§ 82—92).

Capul I. Compunerea și disfacerea puterilor (§ 83—86). Cap. II-le. Teoria greutății și ecvilibria trupurilor grele solide (§ 87—92).

f. 74—75v. Albe.

II. f. 76—123. [Economia rurală].

1. f. 76—77. Introducere în economia rurală.

2. f. 77v—101v. Partea I-ea. Despre cultura veghetabililor.

Cap. I. Despre disclinirea pămînturilor și a lor bunătate (f. 77v—78). Capul al II. Despre deregirea pămîntului necultivat (f. 78v—79v). Cap. III. Despre emendarea pămîntului cu lut (f. 80—81v). Cap. IV. Despre facerea sămînții peste tot (în genere) (f. 81v—82). Cap. V. Despre discliuite genuri a sămînții și despre spețiala lor cultură (f.

9. Aici se oprește manuscrisul. S-au scris numai litlurile și nu s-a mai continuat.

82—85). Cap. VI. Despre vătămarea seminților (f. 85—86). Cap. VII. Despre săceriș, trierat și conservarea grîului (f. 86—88v). Cap. VIII. Despre cultura fănațului (f. 88v—89v). Cap. IX. Despre cultura viilor (f. 89v—93). Cap. X-le. Despre cultura grădiniilor (f. 93—96v). Cap. XI-le. Despre pomi (f. 96v—99). Cap. XII-le. Despre cultura pădurilor (f. 99—101v).

3. f. 102—123. Parte[a] II-a. Despre cultura animalelor.

Cap. I-ii. Despre cultura dobitoacelor peste tot (f. 102—104v). Cap. II-le. Despre cultura cailor (De cultura Equorum) (f. 104v—107v). Cap. III-le. Despre cultura boilor (De cultura Bovum) (f. 107v—110). Cap. IV-le. Despre cultura oilor și a caprelor (f. 110—112). Cap. V. Despre cultura porcilor (De cultura suum). Prăsirea și educarea porcilor (f. 112—113v). Cap. VI-le. Despre cultura păsărilor domestice (f. 113v—116). Cap. VII-le. Despre cultura peștilor (f. 116—117). Cap. VIII-le. Despre cultura albinelor (f. 117—122). Cap. IX-le. Despre cultura vermilor de mătăsă (f. 122—123).

f. 123v. Albă.

III. f. 124—132. Leacuri pentru osebite boale de casă.

1. Pentru ca să crească părul. 2. Pentru reumatismos. 3. Pentru beșica cea ră. 4. Pentru tăstură. 5. Pentru vernii. 6. Pentru scoaterea răutății din bolfe. 7. Pentru obrințit. 8. Pentru tusă. 9. Pentru giunghiu. 10. Pentru răceală. 11. Pentru friptură. 12. Pentru stricare de stomah. 13. Pentru durere de cap, carea vine din boale. 14. Cînd nu poate omul eși afară. 15. Pentru durere de pept. 16. Pentru brânzi. 17. Pentru rosuri. 18. Pentru gălbănare. 19. Pentru rae. 20. Pentru mușcătura de șerpe. 21. Pentru durere de măsele. 23¹⁰. Pentru oprirea singelui din nas. 24. Cum să lucreze vizicătoarea. 25. Pentru cum să nască femeia lesne. 26. Pentru rast. 27. Pentru reumatismos, carele și de dănele să zice. 28. Cum să scrii cu aur. 29. Cerneală verde. 30. Cerneală roșie. 31. Cerneală neagră. 32. Lucrurile de fer să nu ruginească. 33. Scrisorile în care nu să cunoasc literile, cum să faci a să cunoaște. 34. Cum să scrii pe hîrtie și să rămăe albă precum au fost. 35. Steele, felegene stricate cum să pot înclăia. 36. Pentru pete de cerneală. 37. Pentru pete de ceară. 38. Pentru pete de grăsime. 39. Cum să faci o apă pentru pete, căria nici una nu-i stă înproțivă. 40. Cum să faci sapon care să înălbească mînilor.

f. 132. Finit.

f. 132v—133v. Albe.

IV. f. 143—151v. [Istoria naturală].

1. f. 134—134v. Introducție în istoria naturală.

2. f. 135—143v. Istoria animalelor.

Clasul dintăi sugătoarele (Laotlantia). Despre brute. Despre fiară. Despre ciine. Despre genul mîțesc (De genere filino). Despre gusgani (De gliribus). Despre vite (De pecoribus). Despre sălbatice. Despre țele (chiți). Despre pasări (De avibus). Soiul pasărilor cîntătoare. Despre amlibii. Despre pești (De piscibus). Despre insecte. Despre vernii.

3. f. 143v—151v. Istoria Veghetabililor.

1. Arborii. 2. Despre palme. 3. Despre erburi. 4. Liliicii. 5. Despre grăunță. 6. Iarba calului. 7. Mușchii. 8. Modrajile. 9. Ciupercile.

4. f. 151v. Istoria mineralilor.

f. 152—152v. Albe.

Însemnări posterioare :

Pe foaia de hîrtie de Vorsatz de la început : *Proprietateja Seminarieii de Huși.*

10. 22 lipsește.

118

ELEMENTE DE ARITMETICĂ

Sec. XIX (înainte de 1850); hîrtie; 76 foi+1 foaie hîrtie de Vorsatz la început și 1 foaie hîrtie de Vorsatz la sfîrșit; 21×17 ; scriere cursivă cu cerneală neagră; înțre 18 și 22 rînduri pe pagină; două condeie; legătură în hîrtie, cu piele la cotor și colțuri; legătura mîncată de cari. A făcut probabil parte dintr-un manual de școală ale episcopului Melchisedec al Romanului. Din Biblioteca Seminarului din Huși a trecut în Biblioteca Internatului Teologic. Numere vechi de bibliotecă: pe cotor, numerile 167 și 294; în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2319. Manual de școală.

I. f. 1—59. Elementuri despre aritmetică.

Hotărîrea 1-a (f. 1). Hotărîrea 2 (f. 1v—2v). Hotărîrea 3 (f. 2v—3). Hotărîrea 4 (f. 3—3v). Hotărîrea 5 (f. 3v—4). Hotărîrea 6 (f. 4—21). Problema 1 (f. 7v—8). Problema 2 (f. 8—11). Problema 3 (f. 11—13v). Problema 4 (f. 13v—14v). Problema 5 (f. 14v—16v). Problema 6 (f. 16v—25). Hotărîrea 7 (f. 21v). Hotărîrea 8 (f. 21v—22). Hotărîrea 9 (f. 22—22v). Hotărîrea 10 (f. 22v—23v). Hotărîrea 11 (f. 23v—32). Problema 7 (f. 25—25v). Problema 8 (f. 25v—26v). Problema 9 (f. 26v—27). Problema 10 (f. 27v—28). Problema 11 (f. 28—30). Problema 12 (f. 30—36). Hotărîrea 12 (f. 32—32v). Hotărîrea 13 (f. 32v). Hotărîrea 14 (f. 32v—34v). Hotărîrea 15 (f. 34v—59). Problema 13 (f. 36—40). Problema 14 (f. 40—44). Problema 15 (f. 44—44v). Problema 16 (f. 44v—50v). Problema 17 (f. 50v—52v). Problema 18 (f. 52v—55v). Problema 19 (f. 55v—59).

f. 59. Sfîrșit.

II. f. 59v—76v. Socoteala părților zăcimale.

Hotărîrea (f. 59—60). Înlăitit temein (f. 60—61). A doilea temein (f. 61v—62). Problema I (f. 62—63v). Problema II (f. 63v—64). Problem[a] III (f. 64—66v). Problema 4 (f. 66v—69). Întrebuințarea înțringerilor zăcimale. Problema I (f. 69v—71). Problema a doua (f. 71—71v). Problema a 3 (f. 71v—72). Problema 4 (f. 72—72v). Problema 5 (f. 72v—73v). Problema 6 (f. 73v—76v).

f. 76v. Sfîrșit.

Însemnări posterioare :

Pe marginea de jos a foii 2 : *A Seminariei de Huși.*

119

TEOLOGIE DOGMATICĂ

Sec. XIX (1839); hîrtie; 104 foi¹¹; 22×18 ; scriere cursivă cu cerneală neagră; între 19 și 23 de rînduri pe pagină; un singur condei; broșat. Numere vechi de bibliotecă: în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2339. Manual școlar.

f. 1. Teologia dogmatică. Anul 1839 luna Noemvrie.

f. 1v. Albă.

f. 2. Îscălituri.

f. 2v. Albă.

I. f. 3. Teologia dogmatică.

1. f. 3—23v. Introducere.

§ 1. Cunoștințe fundamentale de teologie (f. 3). § 2. Omul (f. 3—6v). § 3. Dumnezeu (f. 7—9). § 4. Relațiile omului (f. 9—10v). Cunoștința religii și împărțirea ei (f. 10v—12). § 6. Religia cea adevărată și cea mincinoasă (f. 12v—13v). § 7. Împărțirea lui Dumnezeu morală (f. 14—15). § 8. Cunoștința teologiei (f. 15v—16). § 9. Cunoștința

11. Paginația originală a manuscrisului merge de la pagina 1 la pagina 191.

teologii dogmatice (f. 16v—18v). § 10. Ajutoarele teologhii dogmaticii (f. 18v—20). § 11. Sfîrșitul teologhii dogmatice (f. 20v). § 12. Datoria teologhii dogmatice (f. 21—21v). § 13. Cunoștiința dogmii (f. 21v—23). § 14. Cunoștiința tainii (f. 23—23v).

2. f. 24—98. Partea I. Despre Dumnezeu unul întreit, făcătorul, ții-torul și cîrmuitorul a toate.

Despărțirea întii, Despre Dumnezeu unul întreit. § 15. Suma despărțirii (f. 24).

Cap. I. Despre Dumnezeu unul. Cunoștiința de Dumnezeu biblică (f. 24—25). § 16. Chipul de a cunoaște pe Dumnezeu (f. 25v—26). § 17. Desăvîrșirile lui Dumnezeu și împărțirea lor (f. 26). § 18. Dumnezeu este un îns trebuincios (f. 26v—27). § 19. 2. Dumnezeu este vecinic (f. 27—27v). § 20. 3. Dumnezeu este neschimbat (f. 27v—28). § 21. 4. Dumnezeu este neatîrnat (f. 28v). § 22. 5. Nemărginirea (f. 28v—29v). § 23. 6. Dumnezeu este duli desăvîrșit (f. 29v—30v). § 24. 7. Dumnezeu este atotștiitor (f. 31). § 25. 8. Înțelepciunea (f. 31v—32). § 26. 9. Voea lui Dumnezeu (f. 32v—33). § 27. 10. Slobozenia voi lui (f. 33—33v). § 28. 11. Atotputernicia (f. 33v—34). § 29. 12. Sfințenia (f. 34v—35). § 30. 13. Dreptatea lui Dumnezeu (f. 35—36v). § 31. 14. Bunătatea lui Dumnezeu (f. 36v—37v). § 32. 15. Fericirea, mărirea și slava lui Dumnezeu (f. 37v—38v). § 33. Dumnezeu unul (f. 39—40v).

Cap. II. Despre Dumnezeu în trei fețe. § 34. Suma capului (f. 41—41v). § 35. Cunoștiințe pregătitoare (f. 41v—42v). § 36. Se dovedește că Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt sînt trei fețe despărțite (f. 42v—44v). § 37. Tatăl este Dumnezeu adevărat (f. 44v—45). § 38. Fiul este Dumnezeu adevărat (f. 45v—57). § 39. Duhul Sfînt este Dumnezeu adevărat (f. 57—60v). § 40. Temeiul despărțirii feșilor (f. 61—61v). § 41. Tatăl, Fiul, Duhul Sfînt este un Dumnezeu, iar nu trei Dumnezei (f. 62—62v).

Despărțirea II.

Capul I-ii. De Dumnezeu făcătorul. § 42. Suma capului (f. 62v—63v). Articolul I. Cosmologia. § 43. Cunoștiința lumii (f. 63v). § 44. Ce va să zică facere (f. 63v—64). § 45. Făcătorul lumii (f. 64—66). Articol II. Demonologia. § 46. Biblica cunoștiință a îngerilor (f. 66). § 47. Estimea îngerilor (f. 66v—69). § 48. Inceputul, firea, starea și numărul îngerilor (f. 69—71v). § 49. Înclinările îngerilor cu oamenii (f. 71v—72v). § 50. Deosibirea între îngerii cei buni și între cei răi (f. 73—73v). § 51. Îngerii cei răi cari în înțeles strîns se numesc demoni (f. 73v—74). § 52. Firea și starea demonilor (f. 74—76). Articolul al treilea. § 53. Inceputul omului (f. 76v—77). § 54. Firea, darurile și scopul omului de cîrînd făcut (f. 77v—79). § 55. Formarea părechii cei dinții pentru dobîndirea scopului (f. 79v—85v). § 56. Păcatul strămășesc (f. 85v—88v). [§ 57]. Urmările păcatului în privința părinților noștri celor dinții (f. 89—90v). § 58. Urmările păcatului strămășesc în privința a tot neamul omenesc (f. 91—95v).

Despre pronie. § 59. De cît folos este aducătoare învățătura despre pronie (f. 95v—96v). § 60. Ce este pronia și cum se împarte (f. 97). § 61. Ținerea sau conzervația (f. 97v—98).

f. 98v—104v. Albe.

Însemnări posterioare :

Pe f. 2, două iscălituri : una, *Ioan Bidea, 1858, Avg[ust] 22* ; alta, *Preotul Șteffan Sudețianu, 1861, Aprilie 10*. Amîndouă iscăliturile scrise cu litere latine.

COSTACHE PROTOPODESCU, Istoria Bisericească

Sec. XIX (înapoate de 1850) ; hîrtie ; 2 foi de hîrtie de Vorsatz la început+154 foi¹² ; 22×18 ; scriere cursivă cu cerneală neagră ; între 15 și 22 de rînduri pe pagină ; un

12. Paginația originală a manuscrisului merge de la pagina 1 al pagina 301.

singur condei; broșat. A aparținut Seminarului din Buzău. Numere vechi de bibliotecă: în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2308. Manual de școală.

I. f. 1. Istoria Besericească a D. D. Costache Protopoescul. Septembrie 14.

f. 1v—2v. Albe.

1. f. 3—6v. Introducere. § 1.

2. f. 7—8v. Înălțarea. § 1.

3. f. 8v—14v. § 2. Propoveduirea apostolilor.

4. f. 14v—18. § 3. Minunata întindere a Evangheliei.

5. f. 18—21v. § 4. Virtuțile celor dintii creștini.

6. f. 21v—25v. § 5. Soborul din Ierusalim.

7. f. 25v—27. § 6. Întîia goană împotriva creștinilor sub împăratul Nero la anul 54.

8. f. 27v—29v. § 7. Prorocii înfricoșate împotriva Ierusalimului.

9. f. 29v—33. § 8. Stricarea Ierusalimului. Anul 70.

10. f. 33v—36. § 9. A doua goană sub Domițian. Anul 93.

11. f. 36v—39. § 10. A treia goană sub Traian. Anul 106.

12. f. 39—42. § 11. Apologhia sf. Iustin. Anul 105.

13. f. 42—44v. § 12. A patra goană sub Marcu Aurelie. Anul 166.

14. f. 45—51. § 13. Apologhia lui Tertulian.

15. f. 51—59. § 14. A cincea goană sub Sever. Anul 202.

16. f. 59v—61. § 15. A șasea goană sub Macsimin.

17. f. 61—62v. § 16. Goana a șaptea sub Dechie. Anul 249.

18. f. 63—64v. § 17. A opta goană sub Valerian.

19. f. 65—65v. § 18. Goana a noua sub Aurelian.

20. f. 65v—67v. § 19. A zecea și cea din urmă goană sub Deoclețian. Anul 303.

21. f. 67v—71. § 20. Băgare de seamă asupra goanelor.

22. f. 71v—74. § 21. Constanție Cloro ocrotește pe creștini. Anul 305.

23. f. 74—76. § 22. Întoarcerea sf. Constantin. Anul 312.

24. f. 76—78v. § 23. Triumful religiei creștinești.

25. f. 79—80v. § 24. Aflarea Sf. Cruci. Anul 326.

26. f. 81—83. § 25. Întemeierea monahilor. Sf. Antonie. 306.

27. f. 83v—86. § 26. Sf. Ilarion întemeiază mănăstiri în Palestina.

28. f. 86v—88. § 27. Viața monahilor.

29. f. 88v—91. § 28. Eresul lui Arie. Anul 318.

30. f. 91—92v. [§ 29]. Soborul general de la Nicheia. Anul 325.

31. f. 93—94v. § 30. Împăratul se amăgește și surghiunește pe sf.

Atanasie.

32. f. 95—97. § 31. Groasnica moarte a lui Arie.

33. f. 97—99. § 32. Chemarea îndărăt a sf. Atanasie. 337.

34. f. 99v—101v. § 33. Împăratul Iulian va să restatornicească păgânismu[1]. Anul 363.

35. f. 102—103v. § 35¹³. Iulian întreprinde a zidi biserica Ierusalimului. Moartea lui. Anu[1] 363.

13. § 34 nu figurează în manuscris.

36. f. 104—106. § 36. Iovian ocrotește credința pravoslavnică.
Anul 363.

37. f. 106—108. § 37. Valens preînoește turburările ararismului.

38. f. 108—109v. § 38. Neînfricoșarea sf. Vasilie episcopul Chesarie[i]. Anul 370.

39. f. 110—111. § 39. Valens tremură înaintea sf. Vasilie.

40. f. 111v—113. § 40. Virtutea sf. Grigorie Nazians.

41. f. 113—115. § [41]. Eresul machidonenilor.

42. f. 115—116. § 42. Soborul a toată lumea din Constantinopol.
Anul 381.

43. f. 116v—118. § 43. Milostivirea lui Teodosie. Anul 387.

44. f. 118v—123. § [44]. Virtuțile și suferirile sf. Ioan Gură de Aur (Hrisostom).

45. f. 123—124v. § 45. Eresul lui Nestorie.

46. f. 125—127. § 46. Soborul a toată lumea, al treilea din Efes.

Anul 431.

47. f. 127—129. § 47. Eresul lui Eutihie.

48. f. 129v—132. § 48. Soborul a toată lumea din Halchidon.

Anul 451.

49. f. 132v—134v. § 49. Mahomet se face proroc. Anul 612.

50. f. 134v—136v. § 50¹⁴. Soborul al cincilea.

51. f. 136v—139. § 51¹⁵. Coprinderea Ierusalimului sub Hosroe, împăratul Persii. Anul 614.

52. f. 139—141. § 52¹⁶. Aducerea îndărăt la Ierusalim a sfintii

Cruci și înălțarea ei. Anul 628.

53. f. 141—142. § [53]. Eresul monotelitilor.

54. f. 142—143v. § [54]. Soborul general al 6-lea. Anul 680.

55. f. 143v—145. § 55. Eresul iconoclastilor, adică a stricătorilor de icoane.

56. f. 145v—147v. [§ 56]. Cruzimile iconoclastilor.

57. f. 147v—149v. § 57. Al 7-lea sobor a toată lumea și al doilea de la Nicheia. Anul 787.

58. f. 150—153. [§ 58]. Băgări de seamă asupra eresurilor.

f. 153v—154. Albe.

f. 154v. Însemnare.

Însemnări posterioare :

f. 154v : *Cartea Simenarului sf[intei] E[piscopii] Buzeu este.*

121

RETORICA

Sec. XIX (înainte de 1850) : hirtie ; 1 foaie hirtie de Vorsatz la început+92 foi¹⁷ ; 23×19 ; scriere cursivă cu cerneală neagră ; între 15 și 22 rînduri pe pagină ; două

14. In ms. : 40.

15. In ms. : 41.

16. In ms. : 42.

17. Paginația originală a manuscrisului merge de la pagina 1 la pagina 180.

condeie; corecturi dela mîni posterioare; broșat. A aparținut Seminarului din Buzău. Numere vechi de bibliotecă: în Biblioteca Literaturii Teologice a avut numărul 2338. Manual de școală.

f. 1. Însemnări.

f. 1v. Albă.

I. [Retorică].

1. f. 2—4. Introducere.

§ 1 (f. 2—2v). § 2. Cele trei feluri (f. 3—3v). § 3. Condițiile ce se cer oratorului (f. 3v—4).

2. f. 4—41. Partea I¹⁸. Invenția.

Articolu[1] 1-ii. Despre argumenturi (dovezi). § 1—17 (f. 4—13v). Articolul II. Despre naravuri. § 18 (f. 13v—14). § 19. Pentru naravuri privite în orator despre sineși (f. 14—14v). § 20—24 (f. 14v—20). Pentru naravuri privite în orator după împrejurările locului. § 25—33 (f. 20v—25v). Articolul al treilea. Pentru palimi. § 34—35 (f. 25v—28v). Pentru imaginație. § 36 (f. 29—31). § 37. Pentru simfioane (f. 31—33). § 38. Pentru judecată (f. 33—33v). § 39—44 (f. 33v—41).

3. f. 41v—72v. Partea II. Dispoziția.

§ 45—47 (f. 41v—42v). Articolul I. § 48. Părțile unui cuvînt (f. 42v—43v). Ecsordiu[1]. § 49—58 (f. 43v—55v). § 59. Pentru propoziție (f. 55v—56v). § 60. Regulele împărțirii (f. 56v—57). Confirmarea § 61—68 (f. 57—64v). Perorația § 69 (f. 64v—65). Pentru narație și refutație § 70—73 (f. 65v—69v). Pentru calitățile trebuincioase despre întocmirea unui plan § 74—76 (f. 70—72v).

4. f. 72v—82v. Partea III. Pentru elocuție.

§ 77—78 (f. 72v—73v). § 79. Pentru calitățile stilului (f. 73v). § 80. Corecția (f. 73v—75). § 81. Frumusețea stilului (f. 75—76). § 82—95 (f. 76v—80v). Pentru idei și sentențieri § 96—97 (f. 80v—82v).

5. f. 83—91v. Partea IV.

§ 98 (f. 83—84). Articolul I. Pronunția § 99 (f. 84—85v). Articolul II. Pentru mișcări § 100 (f. 85v—88). Articolul III. Pentru memorie § 101 (f. 88—88v). Pentru umime § 102 (f. 89—91v).

f. 92—92v. Însemnări.

Însemnări posterioare :

f. 1. I. *Doveditor sau arătător. Funebre la morți; panighirice, la laude și la defăimări.* II. *Sfătuitor sau chibzuitor, trebuincioasă la predicator.* III. *Judecătoresc, a apăra sau a pîri. Acția, lucrare.*

f. 92v. *Această Retorică este a semenarului sf. Episcopii Buzăul și am luat-o eu cel mai jos iscălit ca să meditez pe dînsa, fiind n-am ca să scriu. 855 Octomvrie 12. Preotul Nicolae Rădulesc.*

Altă mină : *Santei Episcopii Buzăul.*

122

ISTORIA FIRII

Sec. XIX (înainte de 1850): hîrtie; 2 foi hîrtie de Vorsatz+76 foi+2 foi de hîrtie de Vorsatz; 19×12; scriere cursivă, cu cerneală neagră; între 20 și 22 rînduri pe pagină; un singur condei; legătură în hîrtie, cu pieie la cotor și colțuri. A aparținut

18. În ms. : II.

arhierului Narcis Crețulescu, care a dăruit-o Seminarului din Huși, iar de acolo a trecut în Biblioteca Internatului Teologic. Numere vechi de bibliotecă: pe cotor, 27; în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2364. Tot pe cotor, lipită o hîrtie cu titlul manuscrisului: *Istoria Firii*. Manual de școală.

I. f. 1. Istoria Firii.

1. f. 1—40v. Cap. I. Privirea istoriei firești.

Soarele (f. 1v—3). Luna (f. 3—4). Stelele (f. 4—4v). Planetele de căpelenie (f. 4v—6). Pămîntul (f. 6—7v). Apa (f. 7v—9). Marea (f. 9—10). Aerul (f. 10—11v). Vîntul (f. 11v—12). Focul (f. 12v). Lumina (f. 13—13v). Iviri de apă în aer (f. 13v—14v). Iviri de foc în aer (f. 14v—15). Iviri scipicioase în aer (f. 15—15v). Munții (f. 15v—16v). Metalurile (f. 16v—17). Petritele (f. 17v—18v). Sadurile (f. 18v—19). Copacii (f. 19—19v). Roadele pămîntului (f. 19v—20). Florile (f. 20v). Despre om (f. 21—24). Nasul (f. 24—24v). Gura (f. 24v—25). Dinții (f. 25—25v). Urechile (f. 25v—26). Crierii (f. 26—27). Grumazii (f. 27—28). Trupul sau trunchiul lui (f. 28—28v). Brațele (f. 28v—29). Pîntecele și picioarele (f. 29—29v). Inima și singele (f. 30—33v). Plămînele (f. 33v—34v). Pîntecele (f. 34v—35v). Oasele (f. 35v—38v). Pentru suflet (f. 38v—40v).

2. f. 41—74v. Cap. II. Despre dobitoacă.

Clas întiiu. Despre dobitoacele cele cu patru picioare în deobște § I—XVI (f. 42—58v). Clas al doilea. Despre paseri deobște § I—II (f. 59—60v). Despre pasarile domestice § III—V (f. 60v—64). Despre pasarile înnoțitoare § VI—VII (f. 64—65). Despre pasarile cele ce umblă prin apă § VIII—IX (f. 65—66). Despre pasarile rîpitoare § X—XI (f. 66—68v). Despre pasarile rîpitoare noaptea § XII (f. 68v—69v). Despre buhnă § XIII (f. 69v—70). Despre pasarile fugătoare § XIV (f. 70—71). Despre pasarile glăsuitoare și altele § XV—XVI (f. 71—72v). Despre pasarile călătoare § XVII (f. 73—74v).

f. 75—76. Albe.

Însemnări posterioare :

f. 1 : *Am dat-o bibliotecii Seminarului de Huși. † Narcis.*

O altă mină : No. 543.

123

ABATELE DELAPORTE, A toată lumea călătorie

Sec. XVIII (1785); hîrtie; 266 foi¹⁰+2 foi de hîrtie de Vorsatz, una la început și alta la sfîrșit; 19×13; scriere cursivă cu cerneală neagră; colontitluri și frontispicii simple din peniță la începutul fiecărui capitol; 19 rînduri pe pagină; un singur condei; corecturi de mîni posterioare; legătură veche în piele. Numere vechi de bibliotecă: pe cotor, 65; Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2365.

f. 1—4. Albe.

f. 3v. Însemnare.

f. 4. A toată lumea călătorie sau înștiințare dă lumea cea venche și cea nouă adecă istorie dă toate pămînturile ce până acum sînt știute la 4 părți ale lumi, dată în limba franceză dă abată Delaportă. S-au tălmăcită în limba rusiască la Sactă Petresburgă la [ea]t 1780. S-au scos pă limba rumăniască la [ea]t 1785. Tomu[1] 3.

1. f. 4v. Cuprindere istorii.

2. f. 4v. Pămînturile ce să coprink în tomu[1] al 3.

19. Manuscrisul are și paginație originală: pagina 1 pînă la 540.

3. f. 5—25v. Înștiințare. Aravia cia bogată.
- f. 25v. Sfârșătu[1] Aravii cei bogate.
4. f. 26—50v. 26 : Înștiințare pentru Aravia cia pietroasă.
- f. 50v. Sfârșătu[1] Aravii cei pietroase.
5. f. 51—74v. Înștiințare pentru Aravia cia pustie.
- f. 74v. Sfârșătu[1] Aravii cei pustii.
6. f. 75—93v. Înăștiințare pentru Palestina sau Pământul Făgăduinți.
- f. 93v. Sfârșătu[1] Palestinii.
7. f. 94v—119. Înștiințare pentru Ormusă, Diu și Suratu.
- f. 119. [S]fârșătulu, Ormus, Diu și Suratu.
8. f. 119v—241v. Înăștiințare pentru imperiu[1] lu[i] Gran Mogolă.
- f. 241v. Sfârșătu[1] Mogulului.
9. f. 242—264v. Înștiințare pentru Golconda.
- f. 264v. Sfârșătu[1] Golcondii și al tomulu[i] celu[i] dă al 3.
10. f. 265—266. Scara²⁰.
- f. 266v. Albă.

Însemnări posterioare :

f. 3v, cu litere latine și cerneală violetă : *Proprietatea mea 1898, Ian[uarie]* 8. Pr. L. Poenaru.

124

ARHIEP. IOAN MAXIMOVICI, Crucea Domnului²¹

Sec. XIX (la începutul secolului) ; hîrtie ; 180 foi+1 foaie de hîrtie de Vorsatz la început și 1 foaie la sfîrșit ; 24×20 ; scriere cursivă de caligraf, cu cerneală neagră ; titlurile, inițialele, indicația izvoarelor de pe marginea foilor, cu cerneală roșie ; 26 rînduri pe pagină ; corecturi de la prima mîină ; corecturile sînt făcute pe hîrtie lipită pe locul greșit ; legătura veche în piele. A aparținut Mănăstirii Căldărușani. Numere vechi de bibliotecă : pe cotor, 136 ; în Biblioteca Internatului Teologic a avut numărul 2346.

I. f. 1. Întia carte a Crucii Domnului = Цѣрскій патъ крѣта гдѣна вководщій ѡ живѣтѣ вѣчнѣй, трѣдомѣ и нѣжданнѣіемѣ..... Іоаннѣ Маѣімовицѣ Архiep : Черн : Новгор : и ксѣгѣ Гѣкер :..... Cernigov, 1709.

1. f. 1—4. Din naintea ușilor pînă la calea crucii. Cap. 1 = *Ibidem*, f. 1—4.

20. Scrisă pe două coloane.

21. Lucrarea aceasta «Crucea Domnului», opera arhiepiscopului Ioan Maximovici — și nu opera mitropolitului Petru Movilă, cum susținea D. Furtonă în articolul : «Crucea Domnului (Stavrofilia)» în : «Revista Ortodoxă», II, 1914, p. 215—216 — a avut o largă răspîndire în țara noastră. Fondurile de manuscrise, numai a două din bibliotecile noastre — Biblioteca Academiei R.P.R. și Biblioteca Patriarhiei Romîne — ne-au păstrat cinci manuscrise cu această lucrare : Biblioteca Academiei R.P.R., trei, manuscrisele 3545, 2130 și miscelaneul 1228, iar Biblioteca Patriarhiei Romîne, două, manuscrisele 91 și 124. Manuscrisele acestea, deși ne transmit aceeași traducere, au totuși unele deosebiri de topică și lexic, care ne-ar putea sugera ipoteza a două traduceri, sau cel puțin ipoteza revizuirii unei traduceri mai vechi. Mai mult, între manuscrise sînt și deosebiri structurale. Iată aceste deosebiri. Miscelaneul 1228, datat sec. XIX, are printre

2. f. 4—7. Cap. 2. Crucea adevărată cale pînă la ceriu pre carea să cuvine tutulor a umbla = *Ibidem*, f. 4—7v.

3. f. 7—11v. Cap. 3. Ce iaste crucea și adease ori = *Ibidem*, f. 7v—12.

4. f. 12—15. Cap. 4. Toate chipurile crucii le-au purtat Hristos = *Ibidem*, f. 13—16.

5. f. 15—18v. Cap. 5. Prea blagoslovitei Fecioarei chipul crucii i să cuvine a-l lua = *Ibidem*, f. 16—19v.

6. f. 18v—23v. Cap. 6. Pentru ce iaste crucea de bună trebuință = *Ibidem*, f. 19v—24v.

7. f. 23v—26. Cap. 7. După a fiește căruia puteare, crucea de la Domnul fiește căruia să însărcinează = *Ibidem*, f. 24v—27.

alte lucrări și părți din «Crucea Domnului»: la foile 22—47, extrase din prima carte, începînd cu capitoulul 1, inclusiv extrase din întreg capitoulul 3, așezate în continuare fără vreo indicație de capitole, iar la foile 144—147 și 181—230, un alt condei, textul integral al capitolelor 14 din cartea II și 1—13 din cartea III. — Manuscrisul 3545, din 1793, este caracterizat: a) prin lipsa sfîrșitului capitoulului 3 din cartea I, la care copistul a făcut această însemnare: «Aceaste doo foi, fiind că în cel slovenesc s-au greșit de s-au tipărit din altă Istorie, iar nu din care ne este vorba, am lăsat și eu loc slobod»; (trebuie amintit că exemplarul slavon pe care îl are Biblioteca Academiei R.P.R. — II 148.989 — și după care am făcut identificările, are aceeași lipsă a sfîrșitului capitoulului 3 din cartea I, adică foile 9—12, în locul cărora au fost legate alte foi din altă carte, cu aceeași paginație; mai mult, exemplarul acesta, potrivit unei însemnări din 1762 de pe foaia albă lipită pe tartășul din spate, a aparținut lui Sofronie eclesiarhul Mănăstirii Cozia, care a dat-o vistieriei sfintei mănăstiri ca să-i fie de pomenire); b) prin o postfață «Către cetitori» (f. 235), la sfîrșitul căreia este semnătura lui Dionisie Eclesiarhul. Postfața a fost publicată de Ion Vîrtosu, *Date noi despre Dionisie Eclesiarhul*, București, 1937, p. 9 (extras din revista «Biserica Ortodoxă Română», LV, 1937, nr. 5—6). — Manuscrisul 2130, datat sec. XVIII, provenit de la mănăstirea Cernica și scris de Iachint starețul Cernicăi (cf. G. Strempele, *Copiști de manuscrise românești pînă la 1800*, vol. I, București, 1959, p. 105), are tot textul lucrării «Crucea Domnului», cu întreg capitoulul 3 din cartea I. Manuscrisul acesta nu are nici prefață, nici postfață. — Manuscrisul 91, din 1791, se caracterizează: a) prin lipsa sfîrșitului capitoulului 3 din cartea I, cu o notiță explicativă a copistului, într-o altă redacție decît redacția notiței din manuscrisul 3545: «Aceste doao foi iaste lipsă din întimplarea tipării, fiind altele tipărite în locul celor ce era trebuință și s-au lăsat loc slobod» (f. 16v); b) prin prezența unei postfețe nesemnate și mult mai scurte decît postfața din manuscrisul 3545 (vezi revista «Studii Teologice», XV, 1963, p. 248—249). — Manuscrisul 124, datat începutul secolului XIX, descris mai sus, are în întregime capitoulul 3 din cartea I și postfața din manuscrisul 91, tot fără semnătură.

Doi cercetători: D. Furtună, *Art. cit.*, p. 215—216 și Ion Vîrtosu, *Art. cit.*, p. 4 numai pe temeiul iscăliturii lui Dionisie Eclesiarhul de la sfîrșitul postfeței din manuscrisul 3545, conchid că Dionisie Eclesiarhul e traducătorul lucrării «Crucea Domnului». Dar deosebirile structurale dintre aceste cinci manuscrise, ca și deosebirile de lexic și de topică, aruncă umbre de îndoială asupra concluziei celor doi cercetători. Pînă ce nu se vor cerceta cu deamănuntul cele cinci manuscrise și pînă ce nu se vor confrunta între ele sau cu altele care s-ar mai găsi în alte depozite, pînă ce nu se va studia întreaga operă a lui Dionisie Eclesiarhul și pînă ce nu se vor pune față în față traducerile românești cu textul original al lucrării, nu se va putea accepta concluziile cercetătorilor Furtună și Vîrtosu. Un studiu ca acesta ar merita osteneala.

8. f. 26—30. Cap. 8. A avea tare voire spre purtarea crucii, cînd grăiaște Hristos : De va vrea cineva să vie după mine = *Ibidem*, f. 27v—31.

9. f. 30—33v. Cap. 9. Cei ce s-au învățat cu dulcețile... = *Ibidem*, f. 31v—35.

10. f. 33v—38. Cap. 10. Cei ce poftesc cinste... = *Ibidem*, f. 35v—40.

11. f. 38—41v. Cap. 11. Celor păcătoși mai mult decît diavolului să însărcinează crucea = *Ibidem*, f. 40—44.

12. f. 42—45v. Cap. 12. Iubitorii de îndulciri, iubitorii de argint, iubitorii de mărire, dvoritori împărătești... = *Ibidem*, f. 44—47v.

13. f. 45v—49v. Cap. 13. Crucia celor ce viețuiesc întru căsătorie = *Ibidem*, f. 48—52.

14. f. 50—55v. Cap. 14. Bine iaste pînă la luarea crucii a face înaintea gătire = *Ibidem*, f. 52v—58.

15. f. 55v—56. Cap. 15. Spre purtarea crucii, Hristos chip să pune pre Sine înaintea = *Ibidem*, f. 58v—59.

II. f. 56v. Cartea a doao. Calea cea împărătească a crucii = *Ibidem*, f. 60v.

1. f. 56v—60v. Cap. 1. Crucea nelepădîndu-o să cade a o purta = *Ibidem*, f. 60v—64v.

2. f. 60v—64v. Cap. 2. Fiește carele să-și poarte crucea sa nealegînd alta = *Ibidem*, f. 64v—68v.

3. f. 64v—69. Cap. 3. A purta crucea, iar nu a o trage, nici a o trece cu vederea, pentru carea să întîmplă ocară = *Ibidem*, f. 69—73v.

4. f. 69—73. Cap. 4. A dezrădăcina purtarea crucii cea cu mărire deșartă = *Ibidem*, f. 74—77v.

5. f. 73—76. Cap. 5. Nu alerga înaintea, ci cu crucea urmează după Hristos = *Ibidem*, f. 77v—80v.

6. f. 76—78v. Cap. 6. Întru asemînarea lui Hristos să cade a purta crucea = *Ibidem*, f. 80v—83.

7. f. 78v—82. Cap. 7. Lepădarea scîrbelor crucii cei mari... = *Ibidem*, f. 83v—86v.

8. f. 82—86v. Cap. 8. Crucea a purta în toate zilele și niciodată a o lepăda = *Ibidem*, f. 86v—91v.

9. f. 86v—90. Cap. 9. Purtătorului de cruce nu i să cade... = *Ibidem*, f. 91v—95.

10. f. 90—93v. Cap. 10. Cu ce socotință a purta crucea... = *Ibidem*, f. 95v—98v.

11. f. 93v—96v. Cap. 11. Nădăjduind de plată crucea a purta = *Ibidem*, f. 99—102.

12. f. 96v—100v. Cap. 12. Pentru dragostea lui Hristos a purta crucea = *Ibidem*, f. 102—106.

13. f. 100v—104. Cap. 13. Întru cruce să ne rugăm = *Ibidem*, f. 106—109v.

14. f. 104—108v. Cap. 14. Să ne bucurăm de cruce = *Ibidem*, f. 109v—114.

15. f. 108v—113. Cap. 15. De cruce și pentru dinsa mulțumită a trimite = *Ibidem*, f. 114v—119.

16. f. 113—117v. Cap. 16. Mai mult întru întimplări reale decît întru întimplări bune a aduce mulțumită și nu numai lui Dumnezeu, ci și celui ce poartă crucea = *Ibidem*, f. 119—123v.

17. f. 117v—121. Cap. 17. În cruce a ne lăuda = *Ibidem*, f. 124—125v.

18. f. 121—124. Cap. 18. Sfirșitul căii crucii iaste răstignirea trupului = *Ibidem*, f. 125v—128v.

19. f. 124—127. Cap. 19. Să să răstignească... = *Ibidem*, f. 128v—131v.

20. f. 127—131. Cap. 20. Celui răstignit să cade împreună să ne răstignim = *Ibidem*, f. 132—136.

III. f. 131. Cartea a treia. Calea împărătească a crucii = *Ibidem*, f. 137.

1. f. 131—135. Cap. 1. Cuvîntul crucii iaste celor ce să mîntuesc putearea lui Dumnezeu = *Ibidem*, f. 137—141.

2. f. 135—139. Cap. 2. Crucea îndreptează și curăță de păcate = *Ibidem*, f. 141v—145v.

3. f. 139—142v. Cap. 3. Crucea deșchide ochii și mintea = *Ibidem*, f. 146—149.

4. f. 142v—145. Cap. 4. Crucea iaste anghiră și semn de mîntuire = *Ibidem*, f. 149—152.

5. f. 145—147. Cap. 5. Din cruce must duhovnicesc = *Ibidem*, f. 152—154v.

6. f. 147v—152. Cap. 6. Crucea face pre om lăcași lui Dumnezeu = *Ibidem*, f. 154v—159.

7. f. 152—155. Cap. 7. Crucea iaste cunună mai nainte numită = *Ibidem*, f. 159v—162v.

8. f. 155—158v. Cap. 8. Au mai bună iaste cununa crucii și a patimilor decît a faptelor bune ? = *Ibidem*, f. 162v—166v.

9. f. 159—163v. Cap. 9. Crucea cu Hristos să împreună și să asămănă = *Ibidem*, f. 166v—171v.

10. f. 163v—167v. Cap. 10. Cu apărarea crucii.. = *Ibidem*, f. 171v—175v.

11. f. 167v—172. Cap. 11. Cu încălecarea crucii la cerescul Ierusalim să ne suim = *Ibidem*, f. 175v—180v.

12. f. 172—175v. Cap. 12. Crucea iaste scară cu care să sue în casa lui Dumnezeu = *Ibidem*, f. 180v—184.

13. f. 175v—179v. Cap. 13. Crucea deșchide ușa împărăției ceriului = *Ibidem*, f. 184—188.

f. 179v. Însemnare de la prima mînă.

f. 180—180v. Albe.

Însemnări de la prima mînă :

f. 179v. *Slăvesc pre Dumnezeu Tatăl, că m-au îndemnat de am început* ;

*Pre Dumnezeu Fiinl, cã mi-au ajutat de am lucrat ;
Pre Dumnezeu Duhul Sfint, cã printr-însul s-au sfîrşit.*

Cãtre cetitori.

Pre toţi cei bine credincioşi, carii vã veţi îndeletnici a ceti, vã rog cu toatã plecãciunea, orice greşalã veţi gãsi, îndreptaţi cu duhul blîndeaşelor şi sã ertaţi, ca şi voi sã luaţi ertãciune de l[a] Stãpinul cel fãrã de greşalã. Fiind cã aciastã de suflet folositoare carte au fost sloveneascã tipãritã de rosiiani. Şi nu cã doarã am avut vreo iscusinţã de învăţaturã academiceascã, sau ritor la înfrumuseţarea cuvintelor spre a tãlmãci în limba romîneascã, ci din rîvnã, silit fiind de dumnezeestile cuvinte, care sã cuprînde într-însa pentru mîntuirea sufletului, m-am îndemnat şi cu prostimea neînvãţaturii şi a nepriceaperii o am dat în scris, spre folosul cel de obşte.

f. 179v. 45 de coale.

Însemnãri posterioare :

f. 1, pe marginea de jos a foii : De opşte a sf[întei] Mîn[ăstiri] Cãl[dãruşani].

Pr. D. FECIORU

George S. Glauzman, and Joseph R. Fitzmyer, *An Introductory Bibliography for the Study of Scripture* (Introducere bibliografică în studiul Sfintei Scripturi), Westminster, Maryland, 1961, XIX+135 p., în 8°.

Lucrarea are drept scop informarea celor care se ocupă cu studiul teologiei asupra celor mai importante lucrări de Noul și Vechiul Testament, apărute în limba engleză, germană și franceză

În prima parte sînt consemnate publicațiile care tratează probleme biblice. În completare sînt enumerate revistele teologice specifice și apoi cele care se ocupă de orientalistică și istoria religiilor. Sub titlul «Serii» sînt enunțate serii de publicații și opere împărțite pe probleme ca: Introducere în textul biblic și în versiunea antică, textul biblic și versiunea antică, versiunea engleză, lexic, gramatică, concordanțe, introducere în studiul biblic, comentarii, dicționare, teologie biblică, arheologie biblică, geografie biblică, istorie, apocrife neotestamentare, literatură rabinică (aparținînd problemelor neotestamentare) etc. Lucrarea se termină cu o listă a celor mai importante lucrări bibliografice și cu un registru de autori.

E de remarcat faptul că lucrările menționate sînt însoțite de o scurtă caracterizare în care se arată orientarea teologică a autorului, scopul urmărit, lucrări asemănătoare etc.

Lucrările mai vechi sînt menționate întrucît mai sînt actuale. Adesea sînt aduse recenzii și considerații apărute în legătură cu unele lucrări menționate așa încît cititorul își poate da seama de răsunetul avut în lumea specialiștilor. (După «Orientalistische Literaturzeitung», 1963, nr. 1/2, col. 46—48).

Svend, Holm-Nielsen, *Hodayot Psalms from Qumran* (Psalmii Hodayot din Qumran), în «Acta Theologica Danica», vol. II, Aarhus, 1960, 366 p., în 8°.

Introducerea care urmează unui cuvînt înainte se ocupă de problema participării a cel puțin doi scriitori la redactarea rolului Hodayot și de problema succesiunii originale a textelor separate, fără a ajunge însă la un rezultat univoc. Urmează traducerea a celor 31 Hodayot (p. 17—272), precum și o tratare succintă a fragmentelor lor; iar apoi (p. 272—348) discută următoarele probleme: ideile teologice cuprinse în Hodayot, întrebuintarea Vechiului Testament în Hodayot; pentru care scop a fost scris. Lucrarea se încheie cu un rezumat în daneză, cu o listă a textelor vechi-testamentare folosite în Hodayot, și bibliografie.

După cum se poate ușor observa, cea mai mare parte a lucrării e consacrată traducerii și explicării textului. În ceea ce privește problema originii și scopului textului Hodayot, autorul afirmă că ele reprezintă o culegere de diverse lucrări, probabil aparținînd unor autori diferiți, din diferite timpuri. Hodayot se pare că se poate împărți în două mari grupe, ambele presupunînd existența comunității. Una se ocupă în special cu situația comunității, iar cealaltă cu concepția ei teologică (p. 331). Acești psalmi, zice autorul, trebuie înțeleși ca exemple de rugăciuni liturgice și de cîntări de laudă ale comunității de la Qumran. Ele sînt expresii ale credinței comunității, însă nu sînt cîntări făcute anume pentru învățămîntul dogmatic. Ele se bazează pe existența comunității și pe istoria ei, însă fără a intenționa să o redea. (După «Orientalistische Literaturzeitung», 1963, nr. 1—2, col. 46—48). — (Aug. B.).

Boris de Rachelwiltz, *Egitto magico-religioso* (Egiptul magic-religios), Torino, 1961, 216 p., 81 reproduceri în text, 38 reproduceri separate, în 8°.

Autorul, născut la Roma în 1926, după terminarea studiilor, ia parte la multe săpături arheologice în Egipt. Din activitatea publicistică se remarcă o traducere a *Cărții morților*, o lucrare despre arta egipteană și lucrarea *«Incontro con l'arte africana»* (Milano, 1959).

În considerațiile sale asupra religiei egiptene, de Rachelwiltz se bazează pe cercetările de africanistică, de antropologie și istoria comparată a religiilor. În aceasta constă și specificul lucrării de față. După cum apare și din titlu, magia e considerată ca având un rol predominant în religia egipteană. Lucrarea se ocupă mai puțin de miturile, cultul și credința populară egipteană.

Capitolul 1, «Carattere della religione egiziana» (p. 11—51), prezintă reprezentările religioase preistorice, folosind și desenele sud-africane de pe sfinci, trece la noțiunea de Dumnezeu, face o incursiune asupra moriunțelor și reprezentărilor despre lumea cealaltă, cercetează miștul lui Osiris și credințele despre zeita Maad (dreptate) și ajunge la legile morale egiptene.

Capitolul 2, «Il problema della morte» (p. 52—94) se ocupă în special de reprezentările privind viața viitoare și de concepțiile despre condițiile de supraviețuire.

Capitolul 3, «La psicostasia» (p. 95—112), descrie judecata morților după celebrul capitol din Cartea morților unde se folosește la fel, pentru lămurirea reprezentărilor religioase egiptene, de paralele în concepțiile religioase ale altor popoare.

Capitolul 4, «I riti della resurrezione», se ocupă de ritualele «deschiderii gurii», de mistere (după izvoare egiptene și grecești) și de credința în reînviere.

Lanczkowski, Günter, *Altägyptischer Prophetismus* (Profetismul vechi egiptean), Wiesbaden, 1960, VII+112 p., în 8°.

Egiptologia veche considera drept «dexte profetice» o serie de producții literare din perioada de trecere de la regatul vechi la regatul mijlociu, ca de pildă «admonestările unui profet sau înțelept», «proorociile lui Neferti» o parte din învățătura pentru regele Merikare etc., precum și unele texte din perioada tîrzie ca profetiile unui okar sub un rege Amenofis, profetiile unui înțelept sub un alt rege Amenofis etc.

Lucrarea lui Lanczkowski se ocupă de aceste texte doar tangențial. Lanczkowski vrea să demonstreze că și lucrarea «Plîngerea unui țăran», apărută la începutul regatului mijlociu aparține și ea textelor profetice. În sprijinul acestei teze autorul aduce următoarele argumente: «Țăranul», care pare să îi trăie în părțile unde azi e Wadi Natrum, își are deci originea într-o regiune de trecere de la zona cultivată la pustiu, regiune favorizantă revelației și ca alare necesară și caracteristică profetismului. Țăranul a fost determinat la ținerea cuvîntării sale de o mare nedreptate pe care a suferit-o (a fost furat, bătut etc.). Autorul susține că nedreptățile personale au dus și pe Amos, Osea, Zaratuștra și Mohamet la profetism.

În încheiere, autorul face diferite considerații asupra profetismului la cei vechi. (După «Orientalistische Literaturzeitung», 3—4, 1963, col. 124—130).

Rudi Paret, *Der Koran und die Prädestination* (Coranul și predestinația), în «Orientalistische Literaturzeitung», nr. 3—4, Berlin, 1963, col. 117—121.

Autorul R. Paret discută în studiul menționat problema predestinației coranice. În acest scop prezintă lucrarea tînarului cercetător pakistanez Daud Rahbar, *God of Justice. A Study in the Ethical Doctrine of the Qur'an* (Dumnezeul dreptății. Un studiu asupra doctrinei morale a Coranului), Leiden, Brill, 1960, XXII+446 p.

Deja în islamismul timpuriu, zice Paret, problema predestinației a fost mult discutată. În operele canonice ale lui Buhari și Muslim (apărute se pare în jurul anului 750)

s-au păstrat o mulțime de tradiții cu tendințe deterministe. Către sfârșitul secolului al VIII-lea, Mutații, în încercarea lor de sistematizare a învățaturii islamice despre Dumnezeu, se ridică împotriva interpretării deterministe. Ei se bazează pe postulatul dreptății divine. Teza lor nu s-a putut afirma însă. Teologii islamismului ortodox au rămas partizani ai tezei predestinaționiste.

În disputa purtată ambele școli s-au bazat pe texte coranice. Poziția specifică a coranului în această problemă nu a fost cercetată însă sistematic de nimeni pînă astăzi. E meritul lui Daud Rahbar, zice Rudi Paret, de a fi cercetat sistematic această problemă în lucrarea amintită mai sus (pe baza căreia a obținut titlul de doctor în filozofie la Universitatea din Cambridge).

Cartea lui Rahbar e împărțită în două părți. Prima prezintă cercetarea propriu-zisă a problemei (p. 1—227). A doua aduce dovezile scripturistice, traduse în limba engleză — în general după traducerea lui E. H. Palmer — în sprijinul tezelor sale (p. 229—242).

Luorarea cuprinde pe lângă tratarea respectivă, un cuvînt înainte, un scurt tabel bibliografic, cu opere engleze și arabe, și un index de probleme și persoane.

Teza susținută de Daud Rahbar e clar exprimată în introducerea prin cuvintele: «Motivul principal al atitudinii morale în perspectiva coranică e teama de Dumnezeu ca Judecător aspru și nu teama de Dumnezeu ca tiran capricios. Ca atare, cercetătorul pakistanez consideră drept o datorie a sa combaterea concepției după care Coranul ar propovădui predestinația. În studiul său Rahbar nu pune prea mult preț pe comentariile și lexicoanele islamice, deoarece, zice el, acestea sînt produsele sectei musulmane și ca atare sînt lipsite de obiectivitate. El atrage în continuare atenția că nici nu se poate prinde unei culegeri profetice să aibe definiții dogmatice precise și doar o idee dominantă. În lumina acestor coordonate Rahbar cercetează o mulțime de texte, demonstrînd pe baza lor teza amintită.

Autorul articolului, Rudi Paret, recunoaște meritele metodice ale cercetătorului pakistanez, însă menționează unilateralitatea acestei cercetări, deoarece în Coran există o mulțime de texte cu o orientare deterministă clară. Dacă e adevărat că omul, după Coran, poate fi considerat ca fiind responsabil de faptele sale, conform tezei lui Rahbar, tot afit de adevărat este că în Coran se află la fel de clar exprimată ideea că omul e determinat în săvîrșirea faptelor sale.

Rudi Paret încheie articolul, numindu-l pe Daud Rahbar un mutații modern, recunoscîndu-i însă meritul de a fi un deschizător de drum al teologiei moderne islamice în efortul acesteia spre o înnoire interioară.

Otto Meinardus, *The Copts in Jerusalem* (Coptii în Ierusalim), Cairo, 1960, 98 p., 62 ilustrații.

Autorul tratează în șase capitole istoria coptilor în Ierusalim și istoria așezămintelor lor în orașul sînt. Coptii sînt menționați în Ierusalim pentru prima oară într-un act din anul 637 al califului Omiar. Din secolul al IX-lea ei posedă în Ierusalim «o biserică» folosită totodată și drept casă de adăpost pentru pelerinii lor. După cucerirea Ierusalimului de către cruciați în 1099, legăturile coptilor cu Egiptul se rup. În secolul al XII-lea, ele sînt însă restabilite. O nouă biserică se înalță acum la nord de Via Dolorosa și poartă numele de «biserică Mariei Magdalena», servind ca locaș de închinare și pentru sirieni. În 1125 e refăcută de patriarhul Ignatie I de Antiohia ca «Mînăstirea Maria Magdalena», pentru sirieni și copti. În anul 1187 sultanul Salahat-Din acordă coptilor și etioپیenilor «locuri» în biserica Invierii. Începînd cu secolul al XIII-lea există un patriarh copt în Ierusalim, numit de Alexandria. În secolul al XIV-lea, coptii devin posesorii capelei Sîntului Mihail, pe care o dețin pînă azi. Într-o cronică italiană se menționează că la 1631, coptii și abisinienii dețineau o mînăstire în apropierea bisericii Invierii. În secolul al XVII-lea și al XVIII-lea legăturile coptilor din Ierusalim cu Egiptul se întrerup din cauza unei situații precare economice în care se afla Egiptul.

Autorul amintește apoi de disputa dintre copti și abisinieni pentru Mînăstirea Sultanului, care aparținea amîndurora, cel puțin din secolul al XVI-lea. Coptii posedă azi pe lângă Mînăstirea Sultan, pe care o împart cu abisinienii și Mînăstirea Anton. În 1960 trăiau aici 11 monahi. Altă mînăstire e cea a Sîntului Gheorghe. În biserica Sîntului

Mormînt coptii, ca și celelalte confesiuni mici, posedă o candelă. Aici numai grecii, latinii și armenii au permisiunea de a celebra Liturghia. Din 1953 coptii posedă un altar în capela Sfinților Ioachim și Ana, iar în biserica Mormîntul Maicii Domnului li s-a permis să aibă o iccană.

Actualul Patriarh al Bisericii copte din Ierusalim este Anba Basilus IV (1959—), doctor în filozofie, fost monah al Mînăstirii Anton din Egipt. Lucrarea este prevăzută cu o bogată bibliografie și izvoare. (După «Orientalistische Literaturzeitung», 1963, nr. 3/4, col. 137—138). — (Aug. B.).

G. F. Țepelea, Cîteva precizări în legătură cu izvoarele și glosele Noului Testament de la Bălgrad (1648), în rev. «Limba romînă», București, 1963, nr. 3, p. 274—282.

Cercetînd trimiterile, notele explicative din Noul Testament de la Bălgrad (1648), G. F. Țepelea relevă dificultățile de limbă ale traducătorilor, selecția și modul lor de lucru. De multe ori ei erau nevoiți să renunțe la diferite echivalente verbale pentru a se opri asupra unui termen cu cel mai înalt grad de accesibilitate.

Izvorul principal al traducerii a fost textul grecesc. Autoritatea acestui text e astfel menționată marginal: «grecește așa-i cest vers», sau «la grecească nu era». În afară de textul grecesc, ei au utilizat textul latin, Biblia ad vetustissima exemplaria, Venetiis (1587). Trimiterile din Noul Testament (1648) corespund aproape în întregime versiunii latine venețiene (1587).

În privința fondului de cuvinte, traducătorii au utilizat o mare mulțime de neologisme latine. Fericitul Ieronim e citat frecvent în Predoslovii, iar versiunile slavone, ebraice, maghiare, au fost de asemenea consultate.

Se poate remarca accentul de însemnătate pe care traducătorii îl puneau pe sinonime. «Romînii nu grăescu în toate țările într-un chip, încă neci într-o țară toți într-un chip», iar traducătorii depun eforturi, «așa ca să înțeleagă toți». Marginal ei explică «besearicii» prin «săborului», «întru tăcere» = «în taină», «un cerdac» = «loc de cină au prînz», «stăpînilor lor» = «domnilor lor» etc.

G. F. Țepelea consideră că prin glosele marginale și explicațiile pe care le conține, Noul Testament de la Bălgrad (1548), înainte deci de *lexiconul* lui Mardarie Cozianul (1649), valorează pe plan lingvistic ca un început de *dicționar de sinonime*. Unii din cercetătorii culturii vechi românești afirmă unilateralitatea și îngustimea traducătorilor Noului Testament de la Bălgrad. («Nu știm cît preț se poate pune pe afirmarea că preoții și cărturarii însărcinați cu traducerea au confruntat izvoarele grecești, sirbești și latinești... Ne lipsește un studiu precis în această privință. Se pare însă că traducătorii au refăcut vechea traducere coresiană». N. Cartoian, *Istoria literaturii romine vechi*, vol. II, București, 1942, p. 105).

Traducătorii au cunoscut și Biblia calvină a lui Heltaș Gaspar (1562), care are un glosar cu explicații în limba maghiară, dar traducerea lor nu se resimte de influența maghiară. Un început de dicționar explicativ vom găsi mai târziu la Dosoftei și indeosebi la Dimitrie Cantemir, care ne dă «o scară a numelor și cuvintelor străine tilcuitoare».

Consultarea notelor marginale ne oferă o serioasă concepție despre traducere. (N. Drăganu consideră pe traducători: «adevărați «savanți»). Analizînd unele neologisme, Țepelea conchide că ele au intrat în limba romînă direct din limba greacă sau latină, la 1648, și nu prin intermediul limbii franceze, așa cum semnaleză unele dicționare (*Candrea și Dicționarul Limbii Romine Moderne*). În afară de introducerea unor noi cuvinte, a unor noi termeni, Noul Testament de la Bălgrad (1648) ne oferă imaginea unui laborator, în care descifrăm posibilitățile și limitele limbii romine din veacul al XVII-lea.

Virgil Cîndea, O epigramă grecească tradusă de spătarul Nicolae Mîlescu, în rev. «Limba romînă», București, 1963, nr. 3, p. 292—295.

Artorul rectifică și aduce noi precizări în problema celor zece versuri ce se găsesc în *Biblia* din 1668, semnalate de G. F. Țepelea, *Versuri în metru antic în Biblia de la*

București (1688), în «Limba romină», 1963, nr. 1, p. 81—85. Tepelea afirmase că versurile amintite ar fi «stihuri originale» ce pot fi atribuite lui Radu Greceanu. Virgil Cândea arată că cele 10 versuri intitulate «Stihuri de la dumnezeescul D<a>v<i>d» sînt o introducere la una din copiile cărții Psalmilor, intercalată între catisma a X-a și catisma a XI-a, unde probabil un copist neglijent, transcriind manuscrisul, a plasat începutul în-tregii cărți. Versurile sînt o epigramă, care de obicei preceda multe opere bizantine. Ea e întilnită în amîndouă edițiile ce există la Biblioteca Academiei R.P.R., din versiunea greacă după care a fost tradusă Biblia de la București: 1) ed. Frankfurt 1597, p. 506, 2) ed. Veneția 1687, aceeași pagină. Iată textul din Biblia 1688: Stihuri la dumnezeescul David: Taci Orleu, lapădă Ermis alăuta, / Cu trei picioare de la Delf apune la uitare încă / Că David nouă a Duhului lovind alăuta / Viaște ascunsele de ale lui Dumnezău taine, / Mîl-tiime a vechi istoreaste minuni, / Pornește spre laudă celui ce au zidit lumina, / Mîn-tuind pre toți tăinuiești și scria; / Pre păcătoși către întoarcere aduce, / Cu multe ș-alte și a județ zicînd lege, / A curății învață cei sufletești greșale. / Lui Dumnezeu mărire / (A armoniei slinte ca mîierea de dulce cîntările lui David).

Virgil Cândea găsește epigrama în limba greacă reprodușă în *Sholite* lui Conrad Rittershuys la *Epistolele* lui Isidor Pelusiotul (ed. Paris, 1638, cartea V, ep. 286, cu o traducere latină, iar autorul ei dat de Ritterhuys, ca fiind necunoscut (adidos). Epigrama figurînd în ediția Frankfurt (1597), a fost reprodușă lăra a avea vreo motivare, iar ca metrică ea e scrisă în trimetri iambici de 12 silabe, formă prozodică specifică acestui fel de creații ale literaturii bizantine.

Traducerea a fost făcută nu de Radu Greceanu, ci de Nicolae Milescu în 1661—1665, cînd se afla la Constantinopol, ca sol al lui Grigore Ghica, domnul Țării Rominești.

Traducerea, comparată cuvînt cu cuvînt cu originalul grec, e o simplă redare fără nici o stilizare. Nicolae Milescu este cel care a tradus întreg *Vechiul Testament*, păstrat într-o copie revizuită (ms. rom. 45 din Biblioteca Filialei Cluj, a Academiei R.P.R.). Paternitatea lui Milescu a fost susținută de V. Cândea în comunicarea *Nicolae Milescu și începuturile traducerilor umaniste în limba romină*, la Societatea pentru Științe istorice și filologice din R.P.R., 22 sept. 1962. Frații Greceanu nu au avut decît un rol secundar, fiind probabil ultimii stilizatori ai traducerii *Bibliei*, aducînd neînsemnate modificări față de traducerea Spătarului Milescu: «Jăută» în loc de «alăută», «cei ce greșesc», în loc de «păcătoși», «judecător» în loc de «județ», iar traduceri greșite nu sînt îndreptate de ei. Grijă primordială a Grecenilor e stilizarea, fără a urmări deplina concordanță a textului față de originalul grec. (Vezi, V. Cândea, «*Tratatul despre rațiunea dominantă*», *prima scriere filozofică publicată în limba romină*, în «*Viața Rominească*», XVI (1963), nr. 3, p. 84—89)». ¹. — (C. B.).

Marie G. Nystazopoulou, *Note sur l'Anonyme de Hase improprement appelé Toparque de Gothie*, în «*Buletin de correspondance hellénique*», LXXXVI, 1 (1962), p. 319—326, Paris.

Este cunoscută discuția în jurul fragmentelor atribuite secolului al X-lea și publicate de Hase în comentariul ediției lui Leon Diakonos (1819). Astăzi unicul manuscris este necunoscut. Publicîndu-le Hase nu le-a dat nici un titlu. Mai tîrziu însă A. Kunik (1874) le-a atribuit unui *toparh got*, iar V. Vasilevski (1876) îl socotește *toparh grec*. De atunci înainte, în îndelungile discuții ivite, s-a întrebuintat cînd unul, cînd altul din aceste nume. Autoarea preferă să-i zică *Anonimul Hase* sau *Anonimul Klimatei*. Personal consider mai justificat primul termen.

1. Vezi, pentru elucidarea problemei paternității lui Milescu asupra traducerii *Bibliei din 1688*, Petre V. Haneș, *Un tricentenar Milescu. Cartea cu întrebări (1691—1961)*, în „*Glasul Bisericii*”, 1962, nr. 1—2, p. 74—96; Petre V. Haneș, *Nicolae Milescu, traducătorul Bibliei de la 1688*, în „*Glasul Bisericii*”, 1962, nr. 9—10, p. 942—964, un bun studiu care demonstrează pe baza analizei filologice, paternitatea lui Milescu asupra *Bibliei din 1688*; de asemenea, Dan Simonescu, *Scriitorul Nicolae Milescu (1636—1708). La două sute cinci zeci de ani de la moartea lui*, în „*Glasul Bisericii*”, 1959, nr. 1—2, p. 115—126.

Fragmentele sînt importante interesînd și istoria noastră. De aceea studiul de față merită să fie semnalat. «Toparh», demonstrează autoarea, nu este un titlu al ierarhiei bizantine fiind rezervat numai șefilor străini, iar autorul notelor este un bizantin, om de cultură greacă, cum arată textul. Deci nu poate fi vorba de un toparh. A fost desigur un funcționar bizantin trimis în misiune în regiunea Niprului. El era guvernatorul unei mici regiuni frontaliere, cu centrul în orașul fortificat Klimata. Acestuia i s-au dat identifi cări diferite, toldeama în strînsă legătură cu Bizanțul în așa fel încît era posibil să se adreseze pentru ajutor la cel care domnește la nord de Dunăre» (*ὁ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰστρου Βασιλεῦσιν*). Acest nord-dunărean îl ajută și îi recunoaște autoritatea, în regiunea Klimata, de bună seamă despărțită de Bizanț cel puțin în acel moment.

Fără îndoială, regiunea vremelnic deslipită de Bizanț și în legătură cu cel care stăpînește în nordul Dunării, poate fi partea de nord a Dobrogei, unde cred că se poate localiza *Borion*. Pentru aceasta autoarea spune că lectura acestui cuvînt nu a fost sigură pentru Hase (p. 497, n. 18), deoarece în autograful său citise *τὴν βορρῶν* tradus înțîi *in vicum Borion*, apoi a șters și a înlocuit cu *in oppidum Baram*. Reținem de asemenea că în *Μυσοῦν λείαν* (p. 501) nu trebuie să vedem o aluzie la Moesia ca loc al evenimentelor, ci la un proverb greco-bizantin. Oricum însă izvorul se referă la evenimente care au loc la gurile Dunării.

N. V ă t ă m a n u, Contribuții la istoricul înființării spitalului Colțea.
«Din istoria medicinei romînești și universale», sub îngrijirea Prof.
V. L. Bologna, Edit. Acad. R.P.R., 1962, p. 145—165.

După o amănunțită analiză a izvoarelor despre începuturile spitalului Colțea și a diverselor date care s-au propus, autorul ajunge la concluzia că era în ființă la 14 decembrie 1704. Data aceasta precisă rezultă dintr-o epigramă, atribuită lui Sevastos Kimentul, dar în realitate a lui Ioan Comnen, cum se demonstrează aici. De asemenea se arată și sub ce influență a fost fondatorul Mihai Cantacuzino, cînd a săvîrșit această operă de asistență socială pusă sub egida Bisericii. Interesantă este și încercarea de reconstituire a localului așezămîntului și descrierea miniaturii din *Condica Frației*, care se referă tocmai la acest înțîi spital al nostru. — (A. S.).

Teodora Voinescu, Pomelnicul cu donator al Mînăstirii Moldovița, în rev. «Studii și cercetări de Istoria Artei», București, Edit. Acad. R.P.R., 1963, nr. 1, p. 204—211.

Autoarea își propune, în lumina noilor elemente de datare furnizate de inscripția de danie în limba slavonă și tabloul votiv înfățișînd pe donator, să încadreze opera în evoluția artelor decorative moldovenești din veacul al XVII-lea. Teodora Voinescu stabilește că inscripția este din anul 1644, din timpul primei domnii a lui Vasile Lupu (1634—1653), și că pomelnicul a fost alcătuit de către episcopul Anastasie de Rădăuți. În baza precizării textului: «este în Sfînta mînăstire Moldovița», autoarea arată că aceasta infirmă o dată mai mult părerea celor care atribuiau acest pomelnic Mînăstirii Socola. Tabloul votiv cu donator se află pictat pe fațada canalului sîng în cel de al treilea registru. În partea stîngă, deasupra capului acestuia, se află scris numele: «Anastasie de Rădăuți». Datarea lucrării — 1644 —, ne obligă să identificăm pe donator cu «Atanasie de Rădăuți», ce a păstorit între 1639—1645, iar începînd cu primăvara lui 1645 a fost numit episcop de Roman, unde a păstorit pînă în anul 1658. Pomelnicul Mînăstirii Moldovița este prezentat astăzi ca singura operă de sculptură în lemn datată cu precizie între rarele lucrări ce cunoaștem din aceeași perioadă. Interesul istoric prezentat de acest important și original exemplar este dublat și de rețelele calității pe care le reprezintă pe plan artistic. Portretul episcopului Atanasie al II-lea reprezentat pe pomelnic constituie cel mai vechi portret cunoscut în pictura murală din Moldova (p. 210). Pomelnicul acesta este unul din «marile pomelnice din lemn» cu care erau înzestrate ctitoriile domnești. — (I. F. S.).

